Darbo Žmonių Dienraštis
Kaina $7.00 Metams
Užsieniuose $9.00
Brooklyne $8.00
KOPIJA 5c

LAISVĖ
THE LITHUANIAN DAILY

LAISVĖ—LIBERTY
The Only Lithuanian Daily in the Eastern States.
427 Lorimer Street, Brooklyn 6, N. Y.
Telephone: Stagg 2-3878

No. 240 ★ ★ ★ Brooklyn, N. Y., Antradienis, Spalio-October 12, 1948 ★ ★ ★ Metai XXXVIII. Dienraščio XXX.

Kvislas

Knygos Reikalas.
Karinis Šumas.
Sena Giesmė.
Tankai ir Traktoriai.
Ne Berlyne Reikalas.
Rašo D. M. Šolomskas.

Lietuvių Literatūros Draugijos knyga "Žmogus ir Mašina," kurią nariai gaus už 1948 metus, jau išvežta pas apdarinėtoją. Kaip ilgai ten darbas užtruks, tai sunku pasakyti. Turėsime vilti, kad apie pabaigą šio mėnesio bus gatava.

Todėl, dar kartą prašome narius pasimokėti duokles, kurie dar skolingi, o kuopų valdybas prisiųsti jas į Centrą. Jeigu vienu kartu galėsime pasiųsti kuopoms visas reikalingas knygas, tai tas sutaupins darbo ir persiuntimo iškaščių.

★ ★ ★

Karo laivyno vadai Washingtone sako, kad didžiulis lėktuvų vežikas, kuris turės 65,000 tonų įtalpos, bus gatavas anksti 1949 metais. Jo pastatymas ir įrengimas atsieis $124,000,000.

Tai didelė krūva pinigų! Kiek tai būtų galima už tuos pinigus pastatyti gyvennamių.

★ ★ ★

Žurnalas Time įtalpino ilgą straipsnį su dideliu antgalviu: "WAR?" Daro išvadas, kad Tarybų Sąjunga nenori ir nepradės karo.

Kam tada toji bjauri propaganda ir šauksmai, kad būk Sovietų Sąjunga sudaro pavojų taikai?

Taip pat Mr. J. Reston iš Washingtono rašo, kad Tarybų Sąjunga nenori karo, net "bijo."

Tai kam tas baisus apsiginklavimas? Kodėl nepriimti Tarybų Sąjungos pasiūlymo ir per metus laiko ant vieno trečdalio sumažinti dabartinį apsiginklavimą?

★ ★ ★

Mandžurijoj Liaudies Armija užėmė Changchuno miestą, kuris turi 500,000 gyventojų. Ilgai reakcinės jėgos priešinosi ir kankino gyventojus.

Dabar komercinė spauda pasakoja, kad generolo Čiang Kai-šeko armija "pasitraukė" iš šio miesto. "Pasitraukė" lygiai taip, kaip Hitlerio armija iš Stalingrado.

★ ★ ★

Iš mūsų šalies veža ginklus, amuniciją, siunčia karo laivus, kaipo Trumano dovaną Graikijai, Turkijai ir į kitas kapitalistines šalis. Žinoma, iš to džiaugiasi ginklų ir amunicijos gamintojai, nes jie gauna progą pasidaryti milžiniškus pelnus. Džiaugiasi ir Wallstryno reakcija.

★ ★ ★

Tarybų Sąjunga padovanojo Italijos farmeriams penkioliką didelių traktorių. Kaip džiaugsmingai pasitiko traktorius italai valstiečiai! Jų ilgos eilės sekė paskui traktorius, kaip į kokius atlaidus.

★ ★ ★

Jugoslavijos Tito pasirašė su Mr. Eric Johnson, kad 25-kios amerikinės judžių filmos bus tuojau pasiųsta į Jugoslaviją. Tai dar tik pradžia sėbravimo.

★ ★ ★

Mr. James Reston, New York Timese pripažino: **"Western Europe, Not Berlin, Is Key to Crisis."** Reiškia, pasakos, kad būk Tarybų Sąjungos pozicija Berlyno klausime sudaro taikai pavojų, yra be pamato.

Jeigu Vokietijos klausime Trumanas ir Anglija nebūtų atsisakę nuo velionio Roosevelto politikos, nuo susitarimo su Tarybų Sąjunga Krymo ir Potsdamo konferencijose, tai nebūtų Trizonijos ir Berlyno klausimo. Bet nebūtų jiems Berlyno, tai tie, kurie nori pleisti karinę propagandą, susirastų kitą kokį miestą.

"Bepusiškų" Kraštų Siūlymas Sovietam Dėl Berlyno Ginčo

PARYŽIUS. — Šešios vadinamos bešališkos valstybės Jungtinių Tautų Saugumo Taryboje davė tokį pasiūlymą:

— Tuo pačiu laiku sušaukti keturių didžiųjų europinių užsieninių ministrų konferenciją ir atidaryti anglam, amerikonam ir francūzam važiuotę iš vakarinės Vokietijos į Berlyną. Ta konferencija svarstytų ginčus dėl Berlyno tarp Sovietų, iš vienos pusės, ir amerikonų, anglų ir francūzų, iš antros pusės.

T a riamieji "bepusiški" kraštai, vadovaujami Argentinos atstovo Bramuglios, yra Argentina, Belgija, Kanada, Chinija, Kolombija ir Syrija.

Sovietų delegatas Višinskis dar nedavė atsakymo į šį pasiūlymą.

Čiangas Atsiprašo, Kad Komunistai Peria Tautininkam Kailį

NANKING. — Chinijos valdovas Čiang Kai-šekas atsiprašė tautą, kad jis neįvykdė pasižadėjimo "per pusę metų atimti iš chinų komunistų plotus į pietus nuo Geltonosios upės. Jis kaltino žmones už blogą bendradarbiavimą su tautininkų armija. Čiangas laukia daugiau karinės paramos iš Amerikos po prezidento rinkimų.

Trauks Teisman 30 Unijų Vadų

WASHINGTON. — "Darbinės" kongresmanų komisijos vadas Fred Hartley, republikonas, ketino patraukt teisman už "Kongreso paniekinimą" 30 iki 40 Kailiasiuvių, Elektrininkų ir kitų CIO unijų vadų už tai, kad jie neatsakė į klausimą, ar jie yra ar bet kada buvo komunistai.

ORAS. — Būsią lietaus.

Karo Kurstytojai Smerkia Trumaną už Intenciją Siųsti Atstovą pas Staliną

Unijų "Valytojai" Keliauja Alaskon

Washington. — "Darbinio" kongresmanų komiteto pirmininkas, republikonas Fred Hartley siunčia Alaskon du komiteto narius, kongresmanus C. J. Kerstenį ir O. C. Fisherį, kad ištirtų, ar komunistai įeina į darbo unijos Alaskoje ir ar turi įtakos jose.

Žemės Drebėjimas Apgriovė Aščhabadą

Maskva. — Žemės drebėjimas suardė daugumą namų Aščhabade, Turkmenijos Sovietų Respublikos sostinėje, ir sužeidė 6,000 žmonių. Apie žuvusius dar nėra žinios.

Sovietų vyriausybė iš Maskvos pasiuntė daugiau kaip 1,000 daktarų, slaugių ir kitų pagalbininkų į Aščhabadą.

Vakariniai Kraštai Daro Provokacijas, Kaip Teigia "Literatūros Laikraštis"

Maskva. — Čionaitinis "Literatūros Laikraštis" rašo:

— Vakarinių valstybių politika dėl Berlyno yra nuolatinių provokacijų virtinė. Kuomet jų atstovai Maskvoje vedė derybas su Sovietais dėl Berlyno, tai anglus atstovavo toks antraeilis asmuo, kaip Frank Roberts, asmeninis sekretorius Bevino, Anglijos užsienio reikalų ministro. Pats Roberts pripažino, kad jo žodis neturi oficialės vertės.

Nauji Amerikos Submarinai Daro Karinius Pratimus

WASHINGTON. — Amerika išbandys naujus didžiuosius savo submarinus manevruose. Sako, tie submarinai su elektroniškais prietaisais galėsią iš tolo apčiuopti priešų laivus.

Marshallas ir Kiti Bankininkai -Generolai Uždraudė Tą Žingsnį

Washington, spal. 11. — Valstybės sekretorius generolas Marshallas išlėkė atgal į Paryžių, sudraudęs prez. Trumaną, kad nesiųstų savo atstovo Fredo Vinsono pas Staliną. Marshallas, Amerikos delegatas Jungtinių Tautų seimui Paryžiuje, specialiai parskrido, kai tik išgirdo, jog Trumanas nori Maskvon siųsti Aukščiausiojo Teismo vyriausią teisėją Vinsoną pasitarti asmeniškai su premjeru Stalinu apie ramų ginčo išsprendimą dėl Berlyno.

Marshallas sykiu su savo pavaduotoju Robertu A. Lovettu ir karinių jėgų galva Forrestalu privertė prez. Trumaną atsisakyti nuo savo asmeninio atstovo siuntimo pas Staliną.

(Valstybės sekretoriaus pavaduotojas Lovett yra stambus Wall Stryto bankininkas. O Forrestal susirišęs su didžiuoju žibalo biznium, kaip sakė Henry Wallace.)

Trumano prezidentinės kampanijos vadai buvo įtikinę ji, kad jeigu Trumanas nusiųstų Maskvon savo atstovą dėl Berlyno kivirčų taikymo, tai jis galėtų laimėti rinkimus: daugeliui piliečių tada jis pasirodytų kaip taikos šalininkas.

Už tai Trumaną pasmerkė visa eilė karinių politikierių ir komercinių laikraščių. Republikonų senatorių vadas Vandenbergas, jų kandidatas į prezidentus Tomas Dewey ir kiti užreiškė, jog Trumanas padarė "didžiulę klaidą" su savo intencija siųsti atstovą pas Staliną. New Yorko Times ir kiti kapitalistų laikraščiai smerkia Trumaną, kad tas jo žingsnis būtų pažeidęs vakarinių valstybių karinę vienybę prieš Sovietų Sąjungą.

Francijos Valdžia Grūmoja Ginklais Laužyti Streikus

Premjeras Queuille Sako, Tai Esą Politiniai Streikai; Jie Bandą Suardyti Marshallo Plano Paramą Francijai

Paryžius. — Francijos premjeras Henri Queuille grasino visomis jėgomis laužyti angliakasių streiką, jeigu jie dar negrįš darban. Jis vadino streiką maištu prieš valdžią; sakė, jog mainieriai nori sudraskyti Marshallo planą. Jis gyrė Ameriką už "duosnią" pagalbą Francijai pagal tą planą.

Kartu premjeras Queuille smerkė kitus, pasikartojančius streikus. Pasak premjero, tie "politiniai" streikai tyčia tramdą Francijos pramonę, kad ji negalėtų pakilti, kaip reikalauja Marshallo planas. Girdi, "komunistai," keldami streikus, mėgina taip nupuldyti Francijos gamybą, kad Jungtinės Valstijos sustabdytų Francijai paramą iš Marshallo fondo.

Queuille siunčia karinius žandarus ir skėbus angliakasių streikui laužyti.

Churchillas Šaukė Nedelsiant Vartoti Atomines Bombas

Llandudno, Anglija. — Buvęs Anglijos premjeras Winstonas Churchillas deklamavo, kad tiktai atominės amerikonų bombos pastoją Sovietam kelią į pasaulio užėmimą.

Kalbėdamas Konservatų (torių) Partijos suvažiavime, Churchillas spalių 9 d. ragino Ameriką negaišuojant pavartot atomines bombas, kad "galutinai išrišt klausimą tarp vakarinių valstybių ir Sovietų Rusijos." Jis įspėjo, kad jeigu būtų pavėluota, tai rusų komunistai prisigamintų atominių bombų. Sykiu Churchillas lėmė, jog "matyt, trečias pasaulinis karas negailestingai artėja."

Izraelis Smerkia Egipto Išrinkimą Saugumo Tarybon

PARYŽIUS. — Anglų-amerikonų blokas Jungt. Tautų seime išrinko Egiptą laikinuoju Saugumo Tarybos nariu.

TEL AVIV. — Izraelio vyriausybė pasmerkė Egipto priėmimą į Saugumo Tarybą. (Egiptas su kitais arabų-mahometonų kraštais užpuolė Palestiną, kad sunaikinti Izraelį.)

Indonezų Liaudiečiai Užėmė Svarbų Žibalo Centrą

BATAVIA, Java. — Komunistų vadovaujami, Indonezijos liaudiečiai atėmė iš dešiniojo prezidento Soekarno armijos Tjepoe miestą, svarbų žibalo pramonės centrą.

Vengrai Susekė Naują Šnipų Grupę

Budapest, Vengrija. — Vidaus reikalų ministras Janos Kadar pranešė, kad Vengrijos vyriausybė užklupo naują vengrišką šnipų grupę. Jie davinėjo slaptas karines, politines ir ūkines žinias vienai vakarinei valstybei. 8 suimti šnipais prisipažino kaltais.

Jankiai Valdo Graikiją, Sako Maskvos Spauda

Maskva. — Daugiau kaip 10 tūkstančių amerikonų Graikijoje pilnai kontroliuoja to krašto valdžią, kaip rašo Maskvos spauda, pasiremiant pranešimais iš Graikijos. 5,000 amerikonų veikia kaipo monarcho-fašistų armijos padėjėjai, o kiti 5,000 "tvarko" Graikijos politiką ir ūkį-ekonomiją.

Amerikonai Norį Sąryšio Su Franko Fašizmu prieš Sovietų Sąjungą

MASKVA. — Sovietų radijas sakė:

— Reakciniai rateliai Jungtinėse Valstijose geidauja įtraukti Franko Ispaniją į vakarinių šalių karinį bloką — išlaikyti tą fašizmo tvirtovę užpuolikiškam karui prieš Sovietų Sąjungą.

(I s p a n ijos diktatorius Franko per radiją šeštadienį jau siūlėsi į tokį karo bloką, šaukdamas atmušti "azijatus," kaip jis vadino Sovietų Sąjungą.)

Anglų Šnipas Sugrįžo Į Tito Valdžią

PARYŽIUS. — Francūzų komunistų laikraščiai išspausdino žinią, kad Jugoslavijos premjeras Tito sugrąžino valdžion jugoslavą generolą Vladimirą Velebitą, karinį Anglijos šnipą.

Demokratų Vadas Farley Kuždasi Su Fašistais

Lisbon, Portugalija. — James Farley, buvęs Amerikos Demokratų Partijos pirmininkas ir paštų ministras, aplankė (fašistinį) Portugalijos premjerą Antonio Salazarą. Jiedu visą valandą kalbėjosi apie Europos ir pasaulio klausimus. Paskui Farley, Trumano rėmėjas, sakė korespondentams:

— Man labai smagu, kad jo (Salazaro) ir mano mintys yra pamatiniai tos pačios.

Farley lankėsi ir pas buvusį Italijos karalių Umberto, gyvenantį Lisbone, Portugalijos sostinėje.

Pirmiau jis pabuvojo Ispanijoj, tarėsi su jos diktatorium Franku, ir pranešė, kad judviejų mintys taip pat sutinka.

Francūzų Protestas Prieš Persekiojimą Amerikos Komunistų

NIMES, Francūzija. — 20,000 francūzų susirinkimas čia užprotestavo Amerikos valdžiai dėl to, kad ji patraukė teisman 12 komunistų vadų. Priimta rezoliucija sako: "Mes visomis jėgomis kovosim, kad Francija nebūtų paversta kolonija amerikinių imperialistų, kurie naikiną pilietines teises namie, naikintų jas ir čia."

Anglai Laužo Francūzų Streiką

London. — Dešiniųjų vadų liepiami, anglai krauja anglį į laivus ir gabena ją į Franciją. Komunistai paskleidė uostuose lapelius, šaukdami anglus laivakrovius ir prekinius jūrininkus, kad neskebautų prieš savo draugus, streikuojančius Francijos angliakasius.

WARŠAVA. — Atsidarė oro linija tarp Varšavos ir Maskvos.

9 MILIONAI BETEISIŲ ŽMONIŲ PIET. AFRIKOJ

London. — Pietinėje Afrikoje yra daugiau kaip 9 milionai indusų ir negrų, kuriem du milionai baltųjų-europiečių neduoda jokių pilietinių teisių, — sako dr. Jusuf Dadoo, pirmininkas Pietinės Afrikos Indusų Kongreso.

Pietų Afrikos valdovai (anglai-holandai) nedavė daktarui Dadoo užsieninio pasporto, bet jis šiaip taip atplaukė Anglijon. Dabar jis mėgina gauti Anglijos leidimą į Franciją, kad galėtų atvykt į Jungt. Tautų seimą Paryžiuje. Ten jis per Pakistano atstovą duotų Jungt. Tautom skundą prieš Pietų Afrikos valdžią, kaip kitataučių niekintoją ir prispaudėją.

— Iškabos ant viešbučių, geležinkelio stočių ir kitų įstaigų ten skelbia: "Tiktai europiečiam - baltiesiems valia įeiti," — pridūrė dr. Dadoo, kalbėdamasis su amerikiniais korespondentais.

Roma. — Italijos pinigai liros taip nupuolė, kad už vieną Amerikos centą duoda pusšeštos liros.

WASHINGTON. — Turkija prašo naujos "paskolos."

DARBININKAI DAUŽO SKEBŲ TRAUKINIUS FRANCIJOJ

Paryžius. — Streikieriai akmenimis daužė vežusį skebus traukinį ir atmušė žandarų ataką prie Saar'o sienos. Moselle provincijos Darbo Federacija paskelbė visuotiną unijų streiką pirmadienį protestui dėl to, kad žandarai Merlebache užmušė jugoslavą angliakasį Ž. Žernejų; tą dieną jis buvo laidojamas.

Longwy, Lorraine provincijoj, mainieriai pagrobė iš namų tris streiklaužiškus kasyklų inžinierius ir vieną direktorių ir varinėjo juos gatvėmis paniekai ir išjuokimui.

Mainieriai reikalauja pakelti algą, atšaukti taksų padidinimą ir panaikinti valdišką pabranginimą anglies, elektros ir geso.

Remdami angliakasių streiką, streikuoja šimtai tūkstančių kitų darbininkų — metalistai, geso ir elektros darbininkai, geležinkeliečiai ir kt. Sustabdytas traukinių judėjimas tarp Francijos ir Italijos ir dideliame plote į rytus nuo Paryžiaus.

Smarkiai demonstravo įvairių įmonių streikieriai Nancy mieste. Laivakroviai paskelbė 24 valandų streiką šiam trečiadieniui.

LAISVĖ

LITHUANIAN DAILY, PUBLISHED BY
The Laisvė, Inc.
Every day except Sundays and Holidays
Established April 5, 1911
427 LORIMER STREET, BROOKLYN 6, N. Y. -:- Tel. STagg 2-3878

President, GEORGE KURAITIS; Secr.-Treasurer, NICK PAKALNISKIS
Editor, ROY MIZARA

SUBSCRIPTION RATES

United States, per year	$7.00	Canada and Brazil, per year	$8.00
United States, per 6 months	$3.75	Canada and Brazil, 6 months	$4.00
Brooklyn, N. Y., per year	$8.00	Foreign countries, per year	$9.00
Brooklyn, N. Y. per 6 months	$4.00	Foreign countries, 6 months	$4.50

Entered as second class matter March 11, 1924, at the Post Office at Brooklyn, N. Y., under the Act of March 3, 1879.

Teisingi Protingo Kunigo Žodžiai

East Hartford, Conn., gyvena protestantų kunigas vardu Dudley Burr. Jis yra pereito karo veteranas. Jis yra pažangus žmogus ir Progresyvių Partijos kandidatas į Connecticut valstijos iždininkus. Jis aną dieną vienam susirinkime pasakė:

"Aš puikiai suprantu karo reikšmę. Po mūšio aš pasimdavau lopetą ir eidavau rankioti savo draugus. Ot ką reiškia karas! Aš nenoriu nė vieno taip laidoti East Hartfordo gatvėse. Pagalvokite apie tai, kai eisite balsuoti. Jūsų pasirinkimas yra vienas iš dviejų: karas arba taika. Balsuokite už vieną, arba už kitą. Klausimas toks: Wallace arba karas!"

Prie šių protingų žodžių niekas nebelieka pridėti. Pasirinkimas visiems aiškus: Kurie balsuos už senųjų partijų kandidatus, tegul žino, kad jie balsuos už dabartinę demokratų ir republikonų politiką, tai reiškia, už karą.

Tiktai Progresyvių Partijos kandidatai aiškiai ir atvirai gina taikos reikalą.

Samdytojai Skirtumo Nepripažįsta

Tolimuosiuose vakaruose eina du aštrūs streikai. Vieną streiką veda jūrininkų unija prieš laivų kompanijas, o kitą Oil Workers International Union. Abi unijos yra CIO unijos.

Jūrininkų unija su Harry Bridges priešakyje atsisakė pasirašyti anti-komunistinį afideivitą, ko reikalauja Taft-Hartley įstatymas. Buvo žmonių, kurie sakė: Samdytojai su unija kalbėtųsi, jeigu unijos vadai pasirašytų afideivitą. Patys samdytojai iš sykio taip tvirtino.

Betgi žibalo darbininkų unijos vadai Taft-Hartley įstatymą išpildė šimtu procentų ir anti-komunistinį afideivitą pasirašė. Tačiau ar tas suminkštino samdytojų širdis? Kur tau suminkštins. Jie taip pat žiauriai priešinasi unijai ir jos reikalavimams, kaip ir laivų kompanijos.

Taigi, Taft-Hartley įstatymo pildymas ar nepildymas nieko bendra neturi su samdytojų atsinešimu. Jiems rūpi tik vienas dalykas, atseit, *pelnai*. Darbininkų reikalavimas algų pakėlimo atsiliepia ant samdytojų pelnų ir jie tokiam reikalavimui visomis keturiomis priešinasi.

Apie Francūzijos Katalikų Dvasininkiją

Dienraštis Vilnis rašo:

"Iš 41,200,000 Francūzijos gyventojų (neskaitant jos kolonijų), tik apie 1,200,000 yra nekatalikai. 40,000,000 yra katalikų tikybos. Bažnyčių skaitlinės tačiaus rodo, kad tik 20% francūzų esą praktikuojanti katalikai.

"Francūzijos klerikalai bandė ir savas darbo unijas organizuoti, bet joms nevyksta. Jos yra silpnos. Prie to, ir katalikiškos unijos pastaruoju laiku stojo su Francūzijos Darbo Konfederacija reikalauti aukštesnių algų. Dvasiškija bando perkalbėti, net bauginti katalikus unijistus, bet tas negelbėjo.

"Francijos darbo žmonės žino, kad jų bažnyčia yra susidėjus su išnaudotojais. Jie dėlto ir šalinasi nuo jos. Tik penktadalis katalikų turi ryšio su bažnyčia, kiti nepaiso jos.

"Net ir Francūzijos konstitucijon įdėtas punktas prieš klerikalizmą. Pažangūs francūzai žino, kaip katalikų bažnyčia kliudo pažangai, stengiasi palaikyti reakciją. Ypatingai jezuitai kenkia Francūzijos pažangai, net ir armijoj jie varinėja intrygas.

"Laike karo Francūzijos bažnyčios galvos talkininkavo naciams, tai po karo Vatikanas kai kuriuos aukštus bažnyčios vadus paėmė iš Francūzijos."

Atominės Bombos Politika

Jungtinių Valstijų delegacija buvo viską paruošus, kad ši Jungtinių Tautų Asamblėjos sesija priimtų Amerikos planą atominei energijai kontroliuoti. Kanadai buvo įsakyta pateikti rezoliuciją, kurioje būtų pasakyta, kad visos diskusijos ir derybos dėl atominės bombos ir energijos būtų užbaigtos ir Amerikos planas priimtas. Taip Kanados delegacija ir padarė.

Bet Kanados rezoliucija tapo perduota Jungt. Tautų politinei komisijai, kuri susideda iš atstovų nuo visų tautų, viso labo penkiasdešimt aštuonių narių. Čionai pasirodė tai, ko mūsų delegacija nesitikėjo ir nelaukė. Daugybė mažųjų tautų sukilo. Komitetas nutarė diskusijų ir pasitarimų neuždaryti ir išrinkti komisiją iš vienuolikos narių dar vienus metus ieškoti bendro plano, bendro susitarimo.

Tai skaitoma svarbiu Amerikos atominei politikai pralaimėjimu.

Laisvoji Sakykla

Argi Jau Taip?

Savo laiku Vilnyje ir Laisvėje buvo užvestas nagrinėjimas lietuvių kalbos. Tuomet kai kurie dalyviai griežtai pasmerkė svetimus žodžius, vartojamus lietuvių spaudoj, ir ragino juos vyti laukan; kiti priešingai — nurodinėjo, kad negalima apsieiti be svetimų žodžių, kad juos vartoja ir kitos tautos ir jie yra tarptautiniai, ir tt.

Tuomet aš pamislijau ir gerokai nusiminiau: jeigu mes išbrauksime visus svetimus žodžius, įsigyvenusius mūsų kalboje, tai pasiliksime be rankų, nosies, galvos ir kitų reikalingų kūno dalių, nes **galva** slavams priklauso: glowa, golova; **ranka,** švenčioniškiai taria **runka** —slavų žodis: **"ruka," "renka;" nosis** — slavų **"nos;"** prie nosies dar ir anglai gali prikibti: **nose.**

Bet tuo tarpu dar pasilikome su rankomis, nosimis ir galvomis. Dabar vėl Laisvės Nr. 232 tilpo drg. J. D. Slieko "Laiškas Rojui Mizarai," kuriame jis nori stačiai revoliuciją sukelti prieš svetimus žodžius, vartojamus mūsų spaudoj, kuriuos jis apkrikštija "angliškais." Todėl šiuo tarpu ir aš noriu pasirodyti pasauliui, kaip Gogolio Dobčinskas su Bobčinsku komedijoj "Revizorius" (atleiskite, revizorius — francūzų žodis).

Kad visoj lietuvių — mūsų ir Lietuvos — spaudoj vartojama daug svetimų, aš sakyčiau — tarptautinių, žodžių, niekas negali ginčyti, bet kelti prieš juos visus revoliuciją, kaip kad draugas Sliekas mano, yra nesąmonė.

Žymus rusas kalbų tyrinėtojas N. Rubakin veikale "Kaip ir kada įvairios tautos išmoko kalbėti kiekviena savo kalbą?" nurodo, kad visame pasaulyje yra virš 800 skirtingų kalbų, neįskaitant skirtingų tarmių; o jeigu ir tarmes įskaitytume, tai būtų virš 3,500. Ten jis sako, kad rusų kalboj yra apie šimtas tūkstančių žodžių, vokiečių — daugiau, o anglų — dar daugiau. Ir štai rusų kalboj, literatūroj, vartojama apie 20,000 svetimų žodžių ("Polnyj tolkovyj slovar inostrannych slov, vošedšich v russkij jazyk"). Toliau autorius nurodo, kad pasaulyj yra puslaukinių tautelių, kurios vartoja tik apie 350 — 400 žodžių. Toliau jis nurodo, kad tolimų užkampių ir rusų valstiečiai apsieina su 5,000 žodžių. Vadinasi, 95,000 žodžių tokiems valstiečiams jau bus svetimi, nesuprantami ir prieš tuos žodžius jie turėtų kelti revoliuciją: sakyti: vartokite tokius žodžius, kokius mūsų tėvai ir mes vartojame. Rubakino daviniais anglų kalba plačiausia, bet jeigu anglai išmestų iš savo kalbos lotynų, vokiečių, francūzų ir kitų tautų žodžius, tai vargiai jie galėtų ir tarpe savęs susikalbėti. Kitaip sakant, nerasime nei vienos, kad ir kultūringiausios (ir vėl iškrypau: kultūra — lotynų žodis) tautos, kuri apsieitų be svetimų žodžių.

Toliau. Draugas Sliekas visus Laisvėje vartojamus tarptautinius (jis juos vadina "angliškais") žodžius primeta išimtinai Laisvės redaktoriams ir net ve prie kokios nesąmonės prieina:

"Tai jūs, brukdami lietuvių tautai angliškus žodžius, rengiate dirvą angliškam imperializmui. (imperializmas — lotynų žodis, kodėl nepavartoti tikrą lietuvišką? — V. P.) Lietuvoj."

Argi jau taip, drauge Sliekai? Jau perdaug toli išvėžių iškrypote!

Bet jeigu jau ir taip, tai kaip tuomet su Lietuvos spauda? Štai perskaičiau Lietuvoj leidžiamų laikraščių tik tris trumpas žinutes, kuriose ve ką radau:

"Valstybinis dainų ir šokių **ansamblis**... **Kolektyvio** ūkio valstiečiai... Aukščiausios Tarybos **Prezidiumo** Garbės Raštai... **Šefų** dovana perduota vietos **klubui** - skaityklai... Pirmoji **premija** paskirta statybos **fakulteto V kurso studentui** K. Ponomariovui... atstatymo tyrinėjimai ir naujos **t r a n sporto problemos**... **Racionalizacija, biblioteka, aktyvas, ekspedicija, ornamentas**..." ir daugybė kitų svetimų žodžių.

Ar tai ir Lietuvos laikraščių redaktoriai, "brukdami" minėtus žodžius lietuvių tautai, rengia dirvą anglų imperializmui Lietuvoje?

Bet nusiraminkite, drauge Sliekai, nes iš visų pabrauktų svetimų žodžių, yra tik vienas anglų žodis, kuri ir pats sveikas, veikiausiai, vartoji, tai **klubas,** kiti visi sekamai dalinasi: trys žodžiai **francūzų,** du — **graikų,** dešimts — **lotynų.** Vadinasi, pavojaus Lietuvai nėra, lotynų žodžiai atrems anglų imperializmą Lietuvoj. Net ir jūsų laiške paduotieji "angliški" žodžiai neprirengs anglams imperializmo Lietuvoje, nes tik vienas žodis yra angliškas, vienas francūzų ir trys lotynų. Anglai savo kalboj nesurado žodžio pavadinti A. J. V. vyriausį pareigūną ir pasiskolino iš lotynų kalbos žodį **"prezidentas."**

Abelnai pageidaujama, kad mūsų spauda, kur galima, vengtų svetimų žodžių. Man rodosi, rašant apysakas iš liaudies gyvenimo, galima apsieiti kuo mažiausia vartojant svetimų žodžių; bet kuomet susidursi su mokslininais, technikiniais (ir vėl: technika — graikų žodis) raštais, tuomet sveikas dingęs, be svetimų žodžių neapsieisi.

V. Paukštys.

Mūsų kapitoliaus policistas, republikono kongresmano Charles Kersten (iš Wisconsin) palieptas, griebia David Scribner, CIO United Electrical Radio & Machine Workers advokatę. Dar du policistai vėliau prišoko talkon šiam padėti išmesti smulkutį vyriškį, norėjusį patarti ten kamantinėtiems UE unijos vadams, buvusiems pašauktiems pas kongresinį labor subkomitetą.

New Yorko ir visašališkos CIO United Public Workers unijos viršininkai atsisakė tapti šniukštais kongresiniam labor subkomitetui, kuris tyrinėjimą New Yorko mokytojų streiko pavertė į unijos šmeižimo kampaniją. Visašalinis unijos prezidentas David Cohen atsisakė "spaviedotis" apie savo politines pažiūras, o Adelę Kramer, pirmininkę Veteranų Administracijoje dirbančių unijistų grupės, atsisakė duoti komitetui narių sąrašus.

Vilnius Atgimsta

Rašo P. SELIS

— Kai mūsų kolektyvo 40 žmonių grupė šių metų balandžio mėnesį atėjo prie namo Gedimino gatvėje 33, čia buvo tik triaukščio apdegusio namo griaučiai, — pasakoja darbų vykdytojas Kirdeikis. — O dabar pristatėme ketvirtąjį aukštą ir baigiame dengti stogą.

Užeiname į atstatomojo namo vidų. Pats darbo įkarštis. Tinkuotojų brigada prakaituodama dirba prie sienų tinkavimo, kiti kleme ruošia medžiagą, įstato langų įrėmavimus, duris, atlieka paruošiamuosius darbus parketo įstatymui, įveda elektrą. Diena iš dienos namo vidus keičia savo išvaizdą. Jau dabar padarytos butų ir kambarių pertvaros, pastatyti du katilai centriniam šildymui. Nors plane numatyta, kad namas turi būti baigtas 1949 metais, pasiaukojančio darbininkų darbo dėka statyba eina prie galo. Jau šiais metais čia antrame, trečiame ir ketvirtame aukštuose, moderniškai įrengtuose butuose galės apsigyventi keliasdešimt darbininkų šeimų. Apačioje, pirmame aukšte, bus atidaryta puiki vaistinė ir maisto produktų parduotuvė. Gerai vadovaujant Vilniaus atstatymo trestui ir darbų vykdytojui Kirdeikiui, statybos planas iki liepos mėnesio 1 dienos buvo įvykdytas 105 proc. Iškilo visa eilė darbininkų spartuolių, įvykdančių mėnesinius darbo uždavinius po 130 — 140 proc. Tai tinkuotojas Miškinis, dailydė — Kirilovas, Trofimovas ir kt. Darbininkai supranta Vilniaus atstatymo reikšmę, kiekvieno rublio vertę milžiniškose sostinės statybose. Jų darbo šūkis — mažinti medžiagos savikainą ir ją sumažino nuo 4 proc iki 6 proc. Tuo būdu jie sutaupė valstybei tūkstančius rublių.

Gedimino gatvėje Nr. 13 stiepiasi į dangų milžiniško namo korpusas. Trisdešimt pirmųjų Didžiojo Spalio metinių garbei šis namas bus galutinai užbaigtas. Čia dirba 24 darbininkai — dirbtinio marmuro specialistai, vadovaujami zarasiškio Dubausko. Jie atlieka vidaus įrengimų papuošimus. Iš vietinės medžiagos prityrusio meistro ranka išgauna liuksusinius papuošimus, kurie sukelia pasigėrėjimą kiekvienam lankančiam šią statybą. Draugas Dubauskas atiduoda visus savo sugebėjimus savosios sostinės papuošimui. Jo vadovaujama brigada išpildo darbų planą iki 180 proc. Nuo jo neatsilieka dažytojų brigada, kasdien kelianti savo darbo našumą, ir jau šiandien įvykdanti 160 procentų išdirbio normos. Namo statyba galėtų būti užbaigta žymiai anksčiau, jei ne Kauno medžio apdirbimo fabriko "Litmedis" apsileidimas, kuriame darbų vykdytojas pavasarį užsakė ąžuolines duris, bet iki šiol jos nepagamintos. Dėl fabriko nerangumo dalis darbininkų, paskirtų šiam darbui, neturi ką veikti. Fabriko "Litmedis" vadovybė turėtų suprasti, kad Vilniaus atstatymas yra pirmaeilis dalykas ir kad savo įsipareigojimus privaló laiku atlikti.

Rugsėjo mėnesio pirmą dieną, keliasdešimt darbininkų šeimų galės apsigyventi baigiamame statyti name, esančiame Sierakausko gatvėje Nr. 21. Šio namo statybą atlieka daugiausia jauni, neseniai baigę FGA mokyklas, jaunuoliai, vadovaujami prityrusių darbininkų, pasiekė puikių rezultatų. Štai dešimties jaunuolių dailydžių brigada, vadovaujama brigadininko Jakovlevo, išpildo savo darbo mėnesinį uždavinį po 200 proc. — 220 proc. Tokio pasiaukojančio patrijotinio jaunųjų darbininkų darbo vaisius — iki rugpiūčio mėnesio 1 dienos buvo įvykdytas metinis planas 133 proc. Jaunuoliai sutaupė šimtus darbo valandų ir anksčiau laiko atiduos atstatytąjį namą eksploatacijon.

Visame Vilniaus mieste vyksta patriotinių sostinės atstatytojų mitingai. Šiomis dienomis jie nusiuntė laišką didžiajam darbo žmonių vadui draugui Stalinui, kuriame pasižadėjo mažinti darbų savikainą iki 5,5 procentų, išnaudoti statybai visą mechanizaciją, numatytu laiku atiduoti eksploatacijon statomuosius objektus ir tt.

Pirmojo Lietuvos TSR stachanovininkų suvažiavimo garbei darbininkai, dirbantieji prie atstatomųjų namų Gedimino gatvėje Nr. 11, stojo į stachanovinę garbės sargybą, pasižadėdami kelti darbo našumą, mažinti darbų savikainą ir t.t.

Vilniaus atstatymas — kiekvieno mūsų respublikos piliečio garbės reikalas. Su tokiomis mintimis tūkstančiai vilniečių savo laisvalaikių metu prisideda prie sostinės atstatymo, talkininkaudami įvairiuose darbuose, valydami griuvėsius, įrengdami parkus, sodus, sporto aikšteles ir kt. Šimtai įstaigų tarnautojų parodė nuostabių pasiaukojančio darbo pavyzdžių atidirbdami sostinės atstatymui po keliasdešimts valandų. Štai Finansų ministerijos šoferis, tėvynės karo invalidas Vilkomiras atidirbo 108 valandas. Finansų ministerijos tarnautojai: Jekintas — 76 valandas, Rekas — 74, Paukštys — 64, 60 metų senutė Maškonytė — 57 valandas, Tarybinių Rašytojų Sąjungos tarnautojas J. Medekša — 92 valandas.

Gerai dirbo ir kitos organizacijos, savo darbu įrodę meilę, mielajai sostinei: Universalinio magazino tarnautojai Burokaitė, Karpavičiūtė, Kornfeldas atidirbo daugiau kaip 60 darbo valandų. Lenino rajono butų ūkio valdyba savo darbo talkų planą išpildė 135 proc. Butų ūkio valdybos kai kurie tarnautojai, kaip Čeplauskas, Gudolevičienė, Poperigina išdirbo daugiau kaip po 80 darbo valandų. Marytės Melnikaitės vardo saldainių fabriko kolektyvo stachanovietė Klimaitė Ona Vilniaus atstatyme išdirbo 62 valandas. Sąžiningai savo darbą atliko Valstybinio Radijo komiteto tarnautojai, kurie už gerą ir gausų dalyvavimą darbo talkose gavo Vilniaus miesto Stalino rajono partijos ir vykdomojo komitetų pereinamąją Raudonąją vėliavą.

Pasiaukojančio darbininkų ir tarnautojų darbo dėka, Vilnius keičia savo veidą, mūsų gražioji sostinė atgimsta, keliasi iš griuvėsių.

Žvejų Kolektyviniai Ūkiai

ŠILUTĖ, liepos 24 d.—Rusnėje susiorganizuavo 48 šeimų pavyzdinga žvejų artelė. Šiomis dienomis Šilutės apskrities vykdomasis komitetas patvirtino šios artelės įstatus.

Kintų valsčiuje, prie Ventės iškyšulio, taip pat susiorganizavo naujas žvejų kolektyvinis ūkis.

Abiejų žvejų artelių nariai jau kolektyviai išvyksta į Kuršių mares. **J. Venckus.**

Laisvėje galite gauti bitininko Kunčiaus tikrų bičių medaus. Naudokitės medum sávo sveikatos labui.

Naujienos iš Tarybų Lietuvos Kultūrinio Gyvenimo

Kvalifikuoti kadrai žemės ūkiui

246 Tarybų Lietuvos studentų šią vasarą išlaikė žemės ūkio technikumų valstybinius egzaminus ir gavo agronomų diplomus.

Jaunieji specialistai išvyko dirbti į įvairias respublikos apskritis. Vilniaus, Kauno, Joniškėlio ir kiti respublikos miestų žemės ūkio technikumai išleido jau trečiąją tarybinę kvalifikuotų žemės ūkio darbuotojų laidą.

★ ★ ★

Pusantro milijono vadovėlių

Lietuvos valstybinė pedagoginės literatūros leidykla išleido šiemet 91 atskiro pavadinimo leidinį bendru 1.5 milijono tiražu. Jų tarpe: 18 vadovėlių pradinėms mokykloms, 40 — vidurinėms, eilė knygų mokytojų seminarijoms, suaugusių mokykloms ir pan.

★ ★ ★

Lietuviai Maskvos teatro meno institute

Lunačarskio vardo teatro meno institute praėjusiais metais buvo sukurta lietuviškoji grupė. Šįmet grupė žymiai padidėjo, kadangi yra daug naujai priimtų studentų. Taip į aktorių fakulteto lietuviškąją grupę priimti Kauno dramos studijos studentai ir kauniečiai aktoriai: R. Tumpa, H. Vansevičius, H. Kurauskas, šiaulietė artistė M. Rasteikaitė ir kt.

★ ★ ★

4,500 naujų knygų apie mediciną

Vilniaus respublikinė mokslinė medicinos biblioteka buvo paskutiniu metu papildyta 4,500 naujausiomis Maskvoje ir Leningrade išėjusiomis knygomis. Jų tarpe įžymių mokslininkų: akademiko Zalenino, profesorių Gelšteino, Skrobausko ir kitų garsių Tarybų Sąjungos specialistų veikalai.

Bibliotekos knygų fondas, susidedąs iš 98,000 knygų, sistematiškai papildomas naujausiomis medicinos knygomis.

★ ★ ★

Naujos mokyklos

Buržuazinės Lietuvos laikais Raseinių apskrityje veikė tik viena gimnazija, šiandien tos apskrities teritorijoje įsteigtos keturios gimnazijos darbininkų, valstiečių bei inteligentijos vaikams, jų tarpe — viena suaugusiems. Be to apskrityje naujai atidarytos 3 pradinės mokyklos. Nauja pradžios mokykla įsteigta Skoratiškio tarybinio ūkio darbininkų ir tarnautojų vaikams.

Naujos gimnazijos atidarytos taip pat Papilyje (Biržų apskr.), Kamajuose (Rokiškio apskr.), Dotnuvoje (Kėdainių apskr.) ir kitose respublikos apskrityse. Paskutiniu metu švietimo įstaigų tinklas tose apskrityse padidėjo 7 gimnazijomis ir 14 progimnazijų. Žymiai padidėjo pradinių mokyklų skaičius. Mokinių skaičius padidėjo daugiau kaip 55 tūkstančiu.

★ ★ ★

170 naujų dainų

170 dainų sukūrė per pastaruosius metus respublikos kompozitoriai. Dainos sukurtos pagal tarybinių poetų žodžius, daug yra ir liaudies dainų.

Jury komisija, į kurią įeina Meno Reikalų Valdybos pirmininkas drg. Banaitis, kompozitoriai Švedas, Klėnickis, Kaveckas ir kt. atrenka geriausias dainas, kurias rekomenduoja muzikos kolektyvams išpildymui.

★ ★ ★

Prasidėjo teatrų sezonas

Tarybų Lietuvos teatruose prasidėjo naujas žiemos sezonas. LTSR Operos ir baleto teatras atnaujino A. Rubinšteino operą "Demonas." Kauno dramos teatras repetuoja naują pjesę rašytojo A. Griciaus "Gyveno ponas Pšipodolskis." Jaunimo teatras ruošia pastatymui tarybinio rašytojo B. Gorbatovo kūrinį "Tėvų jaunystę." Respublikinis dramos teatras papildė savo repertuarą M. Gorkio ir J. Baltušio pjesėmis. Klaipėdos muzikinės komedijos teatras drauge su kitais pastatymais parodys komišką operą "Kornevilio varpai." Panevėžio teatras šį sezoną parodys rašytojo Klenovo kūrinį "Mokinę," vaizduojantį didvyriškos lietuvių tautos dukros Marytės Margytės gyvenimą.

★ ★ ★

Istorinių paminklų tyrinėjimas

Tarybų Lietuvoje užregistruota ir paimta valstybės apsaugon daugiau kaip 500 istorinių liaudies architektūros paminklų, kuriuos kruopščiai tyrinėja tarybiniai mokslininkai. Jau ištirta 120 objektų, pagal kuriuos padaryti brėžiniai, laikomi kaip mokslo medžiaga. Architektūros paminklai tyrinėjami būsimaisiais architektais, Vilniaus dailės instituto ir Maskvos bei Leningrado architektūros institutų studentais.

★ ★ ★

Vilniaus konservatorijoje

Vilniaus valstybinėje konservatorijoje prasidėjo nauji mokslo metai.

Po konkursinių priėmimo kvotimų komisijos atrinkti ir priimti 26 nauji studentai — darbininkų, valstiečių ir tarybinės inteligentijos vaikai.

Konservatorijoj penki fakultetai: fortepjano - vargonų, orkestrinis, vokalinis, dirigentų - chorinis ir teoretiškai - kompozitorinis. Daug dėmesio kreipiama į ansamblinį ir meninį darbą. Operos klasei vadovauja respublikos nusipelnęs meno veikėjas, Stalininės premijos laureatas Tallat-Kelpša. Studentų scenos pasiruošimą ir režisiūrą operos studijoj veda TSRS liaudies artistas, Stalininės premijos laureatas Dauguvietis. Režisierius Kernagis dėsto režisiūrą.

★ ★ ★

Filmas "Tarybinis Pabaltijis"

Tarybų Sąjungos ekranuose demonstruojamas naujas dokumentalinis filmas "Tarybinis Pabaltijis." Šiame filme parodomi Tarybinio Pabaltijo respublikų — Lietuvos, Latvijos ir Estijos — laimėjimai. Tarybų Lietuvoje buvo nufilmuotas stachanovininkų darbas įmonėse, darbininkų miestelis Nidoj, derliaus nuėmimas savaeigiu kombainu Stalino vardo žemės ūkio artelėj, kurortai Palanga ir Birštonas.

Žiūrovai pamatė ekrane Tarybų Lietuvos sostinę — Vilnių: paminklą, pastatytą Tarybinės Armijos generolo U. D. Černiachovskio, kritusio kovose už Vilniaus išlaisvinimą, garbei, centrinę miesto magistralę — Gedimino gatvę, Gedimino kalną ir kitus Vilniaus kampelius. Filme parodyti atstatomieji darbai sostinėje, dalyvaujant Tarybų Lietuvos darbo žmonėms.

MANP KERTAMOSIOS — ŽEMĖS ŪKIO DRAUGIJOS LAUKUOSE

Jašiūnai (Vilniaus apskr.), liepos 25 d. — Jašiūnų žemės ūkio draugija nuima derlių nuo visuomeninių laukų. Draugija su Gudelių mašinų arklių nuomojimo punktu sudarė sutartį javams nupiauti. MANP išleido į kooperatinius laukus 2 kertamąsias mašinas, patikėdama jas labiausiai patyrusiems mašinistams Bancevičiui ir Baliui.

Nuo pirmosios dienos abu mašinistai viršija užduotis. Jų išdirbis — 120-130 proc. normos.

Galima Nuveikti Priešingumus Mūsų Vaikuose

Penkių metų negras-vaikutis jau supranta, kad kaž kodėl kiti, balti vaikučiai su juo nešneka. Pirmos klasės žydaitė žino, kad ji lanko žydišką mokyklą, išmokti "kalbėit žydiškai" ir pasilikti su žydais. Jaunas protestonas pasigiria, kad jis eina į "amerikonišką mokyklą", o ne į katalikišką.

Iš tų nusistatymų matome, kad vaikučiai penkių ir šešių metų jau supranta skirtumą tarp žmonių, kad žmonės yra skirtingi, kad yra "blogų" ir "gerų" žmonių.

Viršminėtus atsitikimus studijavo Philadelphia Early Childhood Project. Projektas pradėtas 1945 m. po vadovyste Mrs. Helen G. Trager, Project Director of the Bureau for Intercultural Education ir Marian Radke, iš Research Center for Group Dynamics, Massachusetts Institute of Technology. Projektą rėmė Philadelphijos viešos mokyklos ir Philadelphijos Fellowship Commission.

Tyrinėjimas turėjo atsakyti du klausimu — kokius prietarus vaikai turi ir kaip juos sunaikinti. 400 vaikų buvo stebėjami — negrai, baltieji, rytiečiai, katalikai, žydai, protestonai, italai, europiečiai, anglai, airiai-škotai. Mokytojai stebėjo ir užrekordavo, kaip jie žaidė, pešėsi, kokius draugus pasirinko, kurių vaikučių vengė. Mokytojos kalbėjo su tėvais, sužinoti apie jų elgseną namuose.

Nė vienas iš mūsų negimsta su "nusistatymais" arba "priešingumais". Taigi, kur maži vaikai išmokosta apie vienos grupės "gerumą", ir kitos "blogumą"? Dalinai namuose. Tėvai žino, kad vaikai girdi daug dalykų, apie kuriuos turėtų visiškai nežinoti. Įtartinas žvilgsnis, gestas, arba išgirsti žodžiai jiems pasako, ką tėvai mano apie savo kaimynus.

Tuo būdu kai kada visiškai nesąmoningai tėvai vaikams paduoda mintį, kad negrai turi būti vengiami arbai laikomi žemesniais, ir kad žydai arba katalikai neverti pasitikėjimo.

Kad sekmingai panaikinti neapykantas ir intoleranciją, tėvams yra svarbu žinoti, kad jie paveikia savo vaikų nusistatymus. Jie turėtų suprasti, kad vaikai greitai prisiima tėvų idėjas todėl, kad jiems tėvai sudaro didelę įtaką; pagal prigimtį, jie yra imitatoriai. Vaikai irgi bando gauti tėvų pagyrimą. Jie kopijuoja tėvų įpročius visame kame nuo kalbos ligi priešingumų ir nusistatymų.

Bet vaikai irgi mokosi iš laikysenos ir praktikos platesnės visuomenės. Jie mato, kad suaugusieji tą įvertina. Jie pastebi, kad negrai arba žydai arba žmonės, kurių kalba yra jiems svetima, gyvena kituose kvartaluose, lanko kitas bažnyčias, nepriimami į jų namus. Jie pradeda suprasti, kad ta grupė, kurioj jie gimą, yra nusistačiusi prieš kitas grupes.

Tai yra nelaiminga situacija, kada vaikai jaučia nusistatymą prieš tuos, kurie gali būti jų kaimynai arba broliai piliečiai.

Tai yra tragedija, kada penkių metų vaikutis pradeda suprasti, kad jis bus vengiamas, pravardžiuojamas ir net mušamas todėl, kad jis yra negras, katalikas ar žydas arba sūnus svetur gimusių tėvų.

Žinodami, kad ši padėtis turi būti pakeista, rėmėjai Phil. Projekto bando spręsti, kaip prašalinti šį nemalonų dalyką. Kadangi jauni vaikai jau turi savo nusistatymus, Komitetas pataria, kad auklėjimas turėtų prasidėti iš pat mokslo pradžios. Mokytojai turėtų mokinti, kad rajonas turi įvairių grupių žmonių, kėd grupės susidaro iš visokių žmonių, kad žmonės turi būt įvertinami pagal savo asmenybę. Eksperimentai buvo sekmingi. Pamokos nebuvo apribotos mokyklos sienomis. Kad panaikinti nusistatymą, kad "negrai nešvarūs" ir "užmuša žmones", vaikai gavo progų susipažinti su garbingomis negrų šeimomis. Jie aplankė jų švarius ir jaukius namus. Katalikų seselė buvo pakviesta aplankyti mokyklą, žaisti su vaikučiais ir paaiškinti svarbą jos rūbų. Ji buvo pirma "katalikė", kurią vaikam teko pažinti.

Kadangi vaikai manė, kad visi žydai turi pardavimo krautuves, vaikams teko aplankyti prekiautojus, kurie nebuvo žydų tikybos. Jie pamatė, kad daugelis žydų buvo žinomi, kaip geri ir patikimi žmonės. Jie aplankė žydą dantistą, ir pamatė, kad žydai užsiima įvairiomis profesijomis.

Šis Philadelphia Project įrodo, kad vaikai intensyviai jaučia, kas dedasi pasauly. Net ir kada nėra sąmoningų pastangų juos paveikti, jie pradeda suprasti apie nusistatymus ir priešingumus iš dalykų, kuriuos mato, girdi ir jaučia pirma namuose, vėliau mokykloje ir visuomenėje. Taigi, yra labai svarbu, kad netik mokyklos, bet ir tėvai darytų viską, kas galima, apsaugoti vaikus nuo priešingumų ir įskiepyti supratimo ir geros valios jausmą visoms grupėms.

Common Council.

Philadelphia, Pa.

HAPPY BIRTHDAY

JONAS S. RAINYS

Linksmiausio Gimtadienio
Aušta rytas, linksma yra
Jono Rainio Gimta Diena.
Gamtos noriai pamylėtas,
Puikus amžius jam žadėtas.
Kad gyventi ir krutėti,
Žmonių labui dorą sėti,
Jono Rainio darbas dėtas
Duoda vaisių jam žadėtą.
Žmonės myli, balių rengia,
Gimtą Dieną Rainio švenčia—
Šešias dešimts penkis metus
Jono Rainio pergyventus.
Linksma yra, linksma yra,
Jono Rainio Gimta Diena;
Pagal darbus ir veikimą
Kožnas dalį savo ima.
Kad jis noriai tarp mūs veikia,
Jį pagerbti reikia, reikia!
Ir sveikatos palinkėti,
Kad ilgai gyvent galėtų.

Pagerbtuvių Balių rengia Frankfordo Lietuvių Kliubo išrinkta komisija. Balius įvyks spalių 23 d., 8 val. vakare, Frankfordo Lietuvių Kliube, 4647 Melrose St. Philadelphijoj.

Happy Birthday Club.

TEATRAS

L. K. M. auklėtiniai vaidina trijų veiksmų komediją

DOLORES PETRONYTĖ

'Meilė - Visų Ligų Gydytoja'

Įvyks Sekmadienį

Spalių 17 Oct.

SUE KAZOKYTĖ

DAINOS
SUE KAZOKYTĖ ir DOLORES PETRONYTĖ dainuos liaudies dainas

ŠOKIAI
LKM Šokių Ansamblis šoks tautinius šokius
Kalbės DR. J. J. KAŠKIAUČIUS

MUZIKA
PRANAS BALEVIČIUS (Balwood) skambins savo specialiai LKM skirtas kompozicijas piano solo

LIBERTY AUDITORIUM

110-06 ATLANTIC AVE., RICHMOND HILL, N. Y.

Programa prasidės lygiai 4 v. dieną. Šokiai -- 7-tą val. vakaro.

G. Kazakevičiaus Orkestra. Įžanga $1.00 - Vien tik į šokius 65c. (Taksai įskaityti.)

Parašė K. Simonovas — Vertė J. Tornau

DIENOS ir NAKTYS

10—1—48 — APYSAKA — —10—

(Tąsa)

Saburovas gailėjosi Parfenovo, kaip visados esti ypatingai gaila žmonių, žūstančių pirmajame mūšyje. Kiek Saburovas žinojo, Parfenovas karo pradžioje kažkur Vakarų fronte buvo politiniu darbuotoju. Mažiukas, liesas žmogus, paprastu rusišku veidu, meiliomis rudomis akimis, niekados nemokėjęs paliepti, įsakinėti, rėkti, viršininkauti, — dabar taip vyriškai ir ramiai laikėsi, taip paprastai, nesiskųsdamas, tylėdamas merdėjo, kad Saburovas nesąmoningai panoro atsistoti arčiau jo ir pasakyti ką nors labai, labai gera. Jis pasižiūrėjo į baisią, atvirą, dar neperrištą Parfenovo žaizdą, ir jam dingtelėjo mintis, — jei Parfenovas neturi jėgų pakelti nuo čiužinio galvos pažiūrėti į savo žaizdą, tai tas ir geriau. Saburovas pasilenkė prie Parfenovo, pritūpė, dar arčiau prisilenkė prie jo veido ir, pataisęs ant jo kaktos šlapius sulipusius plaukus, tarė:

— Na, ką, kaip, a, Parfeničiau?

Parfenovas, matyt, bijojo kalbėti, nes tada jam tektų prasižioti, o jei atleistų sukąstus dantis, jis suriktų iš skausmo. Jis neatsakė, tik atmerkė ir vėl užmerkė akis, tarsi sakydamas:

— Nieko...

Saburovas visai ryškiai įsivaizdavo, kaip šis mažiukas žmogus ką tik bėgo, tur būt, visų priešakyje. Ne tur būt, bet būtinai priešakyje.

— Nieko, Parfeničiau, nieko, — pakartojo Saburovas meilius beprasmiškus žodžius ir, prisilenkęs dar žemiau, pabučiavo Parfenovą į kietai sučiauptas lūpas.

V

Po dviejų tylos valandų, auštant, prasidėjo mūšis, kuris nebenutrūko ketvertą parų. Prasidėjo jis bombardavimu, per kurį Saburovą jau šiame kare penktą kartą tik lengvai apibraižė. Bombardavimas buvo ilgas ir negailestingas. Kartu su "Junkersais 88" batalijono poziciją bombardavo ir "Junkersai 87" — tie patys smingantieji bombonešiai su staugiančiomis bombomis, apie kuriuos tiek daug kalbėjo vokiečių į Prancūziją įsiveržimo metu. Iš tikrųjų jokių staugiančių bombų nebuvo: tiesiog lėktuvų apačioje buvo padaryti įtaisai, kurie "Junkersams" smingant, leisdavo baisų staugiantį garsą. Iš esmės tai buvo negudri išmonė, principe pakartojanti vaikiškus aitvarų tarškučius ir birbynes.

Ne tik Saburovas, kuriam jau anksčiau tekdavo patirti po staugiančiųjų lėktuvų bombardavimu, bet ir daugumas jo kovotojų, kurie šį staugimą girdėjo pirmą kartą, mažai tebijojo šių psichologiniam efektui sukelti išgalvotų mašinų.

— Sustaugė, — kalbėjo jie, žiūrėdami į viršų, — žiū, sustaugė...

Saburovo nustebimui Koniukovas, taip ryžtingai veikęs naktį, tiesiog įsibaimino per bombardavimą ir gulėjo žemėje kniūbščias, tarsi užmuštas, nepakeldamas galvos.

— Koniukovai! — šūktelėjo Saburovas, prieidamas prie jo. — Koniukovai!

Koniukovas atsargiai kilstelėjo galvą, pamatė kapitoną, staiga pašoko, stvėrė jį už peties ir paguldė šalia savęs.

— Gulkit! — suriko jis nesavu balsu.

Saburovas sunkiai atplėšė jo ranką ir atsisėdo greta jo.

— Ką "gulkit?"

— Gulkit! — pakartojo Koniukovas, vėl bandydamas jį įsitverti ir paguldyti.

Ir Saburovas suprato, kad tik į kūną ir kraują įsisunkusi kareiviška drausmė, kartu su įpročiu apsaugoti vadą, privertė mirtinai išgąsdintą Koniukovą pašokti nuo žemės tam, kad priverstų jį, Saburovą, atsigulti greta.

— Ką, baisu? — ramiai ir suprasdamas pasakė Saburovas, ir į tą intonaciją Koniukovas atsiliepė taip pat paprastai ir nuoširdžiai:

— Ak, ir baisu! Tai užmačios...

— Taip visą laiką ir gulėsi?

— Kaip įsakysite, drauge kapitone.

— Tai ką gi, įsakysiu... gulėk, kentėk, tik kam veltui laiką gaišti... bombarduoja — prigulk, nuskrido — atsikelk.

— Baugu, drauge kapitone. Jūs nemanykite, — aš apsikęsiu, o tai juk baugu, kažkaip baisu.

Šis, būtent, nuoširdumas įtikino Saburovą, kad Koniukovas tikrai šiandien, ryt "apsikęs." Iš tikrųjų, keturi metai vokiškojo karo, atakos, nuolatinis landžiojimas pro dvylika vielos eilių — visa tai buvo vienas dalykas, o bombardavimas, į kurį jis dabar pirmą kartą gyvenime pateko, visai kitas dalykas, ir su juos reikėjo iš naujo "apsikęsti."

Prieš pusiaudienį telefonu paskambino Babčenko.

— Aš pas tave neatvyksiu, — pasakė jis, — aš eisiu į kitą ūkį. Pas tave, tur būt, šeimininkas ateis, tad žiūrėk...

Ir jis padėjo ragelį.

Šeimininku, kaip priimta, divizijoje vadino Procenko. Įspėjimas "žiūrėk" reiškė, kad Saburovas turi parodyti charakterį ir pasistengti neleisti šeimininko į pačias pavojingiausias vietas, į kurias tas norės lįsti.

Ir, iš tikrųjų, netrukus atėjo Procenko su savo adjutantu ir automatininku. Po to, kai Saburovas jam atraportavo, tasai savo papratimu paklausė:

— Kaip sveikata, Aleksiejau Ivanovičiau? — ir ištiesė kairę sveikąją ranką. Dešiniosios jis po sužeidimo vis dar nevaldė, ir pokalbio metu judino pirštus, mėgindamas sužadinti kraujo apytaką, tuo pakeisti gydytojų nustatytą masažą.

— Gerai, gerai, — kalbėjo jis, vaikštinėdamas Saburovo rūsio kambarėlyje ir įvertinančiu žvilgsniu apžiūrėdamas lubas.

— Penkių šimtų kilogramų prireiks fricui, — žodį "fricui" jis tarė ukrainietišku akcentu, — penkių šimtų kilogramų prireiks dėl tavęs fricui išeikvoti, jei tu jam nepatiksi. O jei penkis šimtus pagailės išeikvoti, tai nieko ir nebus...

Jis išlandė su Saburovu kulkosvaidžių taškus, paskui kartu su juo nuėjo prie mūro sienos, už kurios iškasė apkasus ir įsitaisė minosvaidininkai. Jis su nepasitenkinimu žiūrėjo į mažus, bet kaip išraustus griovius ir, nusikreipęs į šoną, lyg nepastebėdamas čia buvusių minosvaidininkų, pasakė:

— Štai kokie keisti rusų žmonės... Kaip tu manai, Aleksiejau Ivanovičiau, kas kare užmušinėja? Tu man pasakysi: vokietis... o aš tau pasakysiu — ir vokietis... Du vokietis, o trečią — tingėjimas, du — vokietis, o trečią — tingėjimas.

Jis pasisuko į minosvaidininkus ir paklausė iškart prieš jį išsitempusį seržantą:

— Žinai tu Afrikos paukštį strutį?

— Taip.

— O kuo jis panašus į tave, žinai? Nežinai? Tai jis tuo į tave panašus, kad tokiu pat būdu, kaip ir tu, slepiasi: galvą slepia, o užpakalis lauke, ir mano, kad visas pasislėpė. Gulk!—staiga veriančiu balsu suriko Procenko.

— Ką? — nesupratęs paklausė seržantas.

Gulk. Štai — mina. Gulk į savo apkasą, kol gyvas...

Seržantas visu smarkumu metėsi į savo mažą apkasėlį, kuriame, kaip ir nusakė Procenko, jis visas netilpo.

— Na, štai, — pasakė Procenko, — galva, tiesa, sveika, o pusę užpakalio nunešė. Nėra. Kelk! — vėl aštriai suriko jis.

Seržantas nejaukiai šypsodamasis atsistojo.

— Duok įsakymą, — pasakė Procenko Saburovui ir pasisukęs nuėjo toliau.

Saburovas, kiek pasilikęs, įsakė iškasti gilius apkasus ir ėmė vytis Procenko.

Prie mūro sienos gulėjo du kulkosvaidininkai. Jie pasistengė pasislėpti giliau už sienelės ir, iš tikrųjų, pasislėpė, taip giliai, jog jų kulkosvaidžio vamzdis žiūrėjo beveik į dangų. Procenko priėjęs atsigulė prie kulkosvaidžio, patikrino aikiklį ir paskui, purtydamas nuo savo kelių plytų dulkes, atsistojo.

— Medžiotojas? — paklausė jis nejauną šlakuotą seržantą, pirmąjį kulkosvaidžio numerį.

— Taip, tekdavo, drauge pulkininke, — nusiteikęs širdingam pokalbiui su vyresnybe, pasakė šis. (Bus daugiau)

PHILADELPHIA, PA.

KAS NAUJO?

Šie metai pas mus buvo gausūs išvažiavimais ir piknikais. Veik visos didesnės draugijos turėjo po pikniką ir visi buvo pasekmingi.

Laisvės piknikas, kaip visuomet, žinoma, skaitlingiausias.

Pašelpinės draugijos vis daugiau įsitvirtina ir gerina savo narių būklę, tai pakeldamos pašelpas, tai duodamos kokį parengimą nariams veltui, ar padidindamos patalpas dėl narių parankumo.

Štai 2 dieną spalių Alckos kliubas, 80th ir Madison Ave., turėjo atidarymą naujo namo. Tas pašalpos kliubas palyginamai jaunutis, gyvuoja puikiai, pasistatė puikų namuką ir puikiai įrengė. Tikėtis galima gerų pasekmių ateityje.

P. Š. D. L. Republikonų Susivienijimas rengiasi apvaikščioti savo sukaktį 40 metų, su dideliu baliumi dėl narių su moterimis ir "sesutėmis" veltui. Tas įvyks 10 d. lapkričio.

O Kaip su Jaunuoliais?

Mūsų lietuviškas jaunimas vis po biskį įsismagina į darbuotę dailės srityje. Tai labai garbingas darbas. Iš senių, žinoma, kad silpnėja kaip muzikai, dainininkai ir šokikai. Bet matome lietuviškus jaunuolius tęsiant tėvų mylėtus šokius, dainas, lošius veikalų, ir tai yra didelis malonumas.

Ir štai LYROS CHORAS žada duoti daug puikių vaizdų. Spalių 16 jie duos puikų koncertą, sykiu ir lošį. Bus suvaidinta dalis iš veikalo **"Iš Meilės."**

Lyros Choro technika visuomet gerėja. Štai neseniai atėjo į chorą turinti aukštą talentą ir philadelphiečių labai mylima dainininkė **Nelė Statkevičiūtė.** Jos dainavimo praeityje dar niekas neužmiršo, tik visi labai pasiilgo. Tai dabar geriausia proga pasiklausyti-pamatyti.

Puikiausias mūsų mieste parengimas įvyks subatos vakare, 16 spalių, **Lietuvių Muzikalėj salėj,** 2715 Allegheny Ave. Koncertą žada pradėti lygiai nuo 8 val. Taigi, reikalas nesivėluoti. Kitas labai svarbus reikalas — užprašyti savo prietelius, pažįstamus, kad ir jie ateitų, kitaip dėl nežinojimo po laiko daug kas gailėsis,ne tik kad nepasiklausę malonių dainelių, bet jausis kaltais, kad neparėmė jaunuolių, kurie pasiryžę eiti savo tėvų ir protėvių pėdomis, su gražiausia lietuviška daina ir muzika! Taigi, visas tas dalykas yra reikalas ne vieno ar kelių, bet visų pažangių lietuvių. Tai ir būkim visi.

Dar Laukiame Svarbaus Įvykio

Scenos veikalas **"Pergalė"**— tai istoriniai svarbus, tai vaizdai iš vokiškos okupacijos mūsų tėvynėj Lietuvoj. Mums, seniai išvykusiems iš savo tėvynės, o jaunuoliams, niekad Lietuvos nemačiusiems — tai neįkainuojamos svarbos veikalas. Jį suvaidins jau aukštokai prasilavinus Brooklyno lietuvių teatralinė grupė. Šio didžiojo veikalo pastatymas mums vargo visai nesudaro, — tik nueit ir pasižiūrėt, pasigėrėti. Tuomi rūpinasi Moterų Klubas.

Tai įvyks lapkričio 27-tą dieną, šeštadienį, žinoma, vakare. Pradžiai laikas nustatytas 5-ta valanda, kad liktų laiko ir pasilinksminti. Reikia nesivėluoti. Vieta—irgi **Muzikalėj salėj,** 2715 E. Allegheny Ave.

Ir Kas Naujausia

Ši naujiena galės nustebinti visus mūsų miesto Laisvės vajininkus. Šiemet philadelphiečių vajininkas bus mažai kam girdėtas, bet jis galės iškirsti "šposą" ir garsiesiems "čampijonams," laimėdamas pirmą dovaną. Juomi pasirinktas **William Patten.**

Dėlei vajininkų strategijos reikalo šiuo tarpu apie draugą Wm. Patten nekalbėsiu, tik linkiu gerų pasekmių, kad pralenktumei senuosius vajaus ekspertus. **Staliorius.**

Bristol. Conn.

Vietos Lietuviai Domisi Progresyvės Partijos Stiprėjimu

Netikėtai čia užsuko pora svečių į mūsų Lietuvių Daržą, kuriame sekmadieniais yra laikomi organizacijų susirinkimai. Spalių 3 d. Neprigulmingo Lietuvių Kliubo buvo skaitlingas susirinkimas. Baigiantis susirinkimui pribuvo daktaro Jono Stanislovaičio žmona Christina iš Waterbury ir V. J. Valley iš New Britaino pasikalbėti apie rinkimus, apie Wallace'ą ir Progresyvių Partiją, čia vadinamą Peoples Partiją.

Kadangi, Kliubo susirinkimas dar vis tęsėsi, tai svečiai palaukė iki mes susitvarkėme savus reikalus. Po tam visi išėjome ant atviro oro priešais saulutę ir vienas iš narių perstatė V. J. Valley pratarti keletą žodžių.

Jis ilgai neužteseę kalbos pasiūlė susirinkusiems Christiną Stanislovaitienę pakalbėti. Visi atydžiai domėjosi gražia jos kalba. Ji dėstė reikalą apie tai, kas šiais metais reiktų pasiųsti į Washingtoną prezidento vietai ir į kitas įstatymdavystes.

Labai draugiškai, kaimietiškais žodžiais ji nupiešė paprastų žmonių sunkią padėtį, menkus uždarbius. O va čia prekės kyla ant pragyvenimo reikmenų taip, kad paprastam darbininkui su didesne šeima be saiko įkyrus gyvenimas. Stačiai negalima vienos savaitės mokestį sumegsti su sekamos. Abi nusidėvėjusios republikonų ir demokratų partijos nesirūpina paprastų žmonių likimu. Jų buvę viršylos ir dabar išstatyti kandidatai nieko nežada dėl darbo žmonių, išskyrus pasibaisėtiną karą.

Truman ir Dewey prisispyrusiai tvirtina, kad jų politika užrubežio klausime esanti vieninga, vadinasi, karinė. Šios šalies reikalais irgi—vieninga, nes nesuranda būdų, kaip numažinti aukštas maisto kainas ir nesistengia pravest planą žmonėms daugiau namų.

Vien tik naujoji Wallace'o vadovybėje Progresyvių Partija rodo kelią į taiką, laisvę ir saugią padėtį. Visi dalyviai klausėsi atydžiai kalbos, įsigijo po knygelę apie naujosios partijos platformą. Po to dar ypatiškai pasikalbėjus svečiai apleido, o vietos kliubo nariai turėjo pasilinksminimą visą popietį.

Draugas J. Žvingilas svečiams įteikė dovanėlę doleri dėl Laisvės popieros fondo.

Dėkingi kliubo nariams už pasiklausymą kalbų, Žvingilui už auką.

Malonu matyt lietuvius jieškant šviesesnės ateities.

Pasiklausęs.

Kurie gavote pranešimą, kad Laisvės prenumerata jums pasibaigė, būkite malonūs tuojau atsinaujinti.

Koncertas ir Šokiai

Arba Lietuviškas "ŠURUM-BURUM"

Rengia Philadelphijos Lyros Choras

ŠEŠTADIENĮ, SPALIŲ - OCTOBER, 16, 1948

Philadelphijos Lyros Choras, vad. Rose Behmer, kuris dainuos gražiausias liaudies dainas.

Taipgi Dainuos DOLORES PETRONIS Puikiai išsilavinusi dainininkė iš New York.

LITHUANIAN MUSIC HALL

2715 ALLEGHENY AVE., PHILADELPHIA, PA.

DURYS ATDAROS 7 P. M. — KONCERTAS NUO 8 P. M.

★

ĮŽANGA $1.00 ASMENIUI — TAKSAI IR WARDROBE ĮSKAITYTA

ŠOKIAI PRIE KENMORE KARAVAN ORKESTROS

Visus kviečiame atsilankyti į šį gražų pasilinksminimą.—Rengėj.

CLEVELANDO ŽINIOS

Pasarga Sąžiningiems Balsuotojams

Rugsėjo 24 d. Republikonų Partija laikė savo konvenciją Columbus, Ohio. Toje konvencijoje jie prie savo rinkiminės platformos dadėjo, jog darbuosis legislatūroje pravesti teisingos samdos įstatymą (fair employment practices).

Matote, kokie geri jie dabar prieš rinkimus pasidarė. O iki šiol visur tokiam įstatymui jie buvo priešingi. Tokį įstatymą pažangesni atstovai bandė pravesti Ohio legislatūroj. Republikonai ir atžagareiviai demokratai išstojo prieš tokį įstatymą. Taip pat buvo bandoma ir Clevelando Miesto Taryboje pravesti. Pažangieji tarybos nariai bandė pravesti FEP vien Clevelando miestui, kada valstijos legislatūroj nepasisekė tokį įstatymą pravesti. Ir čia tas įnešimas buvo sumuštas.

Dabar, besiartinant rinkimam, tai ir republikonai pradėjo kalbėt apie teisingos samdos įstatymą, kad pasirodyti balsuotojams, kad jie geručiai ir rūpinasi žmonių reikalais, kad tuom apdumti nekurių akis. Bet balsuotojai turi atsiminti, ką jie veikė iki šiol darbo žmonių labui. Teisingai pasakė CIO tarybos sekretorius Stevenson radijo programoj sekmadienį. Jis sakė, kad republikonai jau mato, kad ir jų ištikimi nariai nebebalsuos už juos, tad nori kaip nors užsitikrinti balsų su visokiais prižadais. O po balsavimų jie vėl darys, kaip darę. Stevenson perspėjo, kad piliečiai gerai pagalvotų, už ką paduoti savo balsus, kad pasirinktų tokius kandidatus, kurie yra pasižymėję gerais darbais ir turi gerus rekordus; kurie palaiko darbininkų pusę, stoja už namų statybą ir kitokius socialius pagerinimus, už taiką, už gerbūvį ir darbą visiems, o ne už depresiją.

CHARLES J. ROMAN
(RAMANAUSKAS)

Laidotuvių Direktorius

Liūdesio valandoj kreipkitės prie manęs dieną ar naktį, greit suteiksime modernišką patarnavimą. Patogiai ir gražiai moderniškai įruošta mūsų šermeninė. Mūsų patarnavimu ir kainomis būsite patenkinti.

1113 Mt. Vernon St.
PHILADELPHIA, PA.

Telefonas Poplar 4110

LITUANICA SQUARE RESTAURANT

Steven Augustine & Frank Sanko
SAVININKAI

PUIKIAUSIA LIETUVIŲ RESTAURACIJA BROOKLYNE
PAUKŠTIENOS PIETUS SEKMADIENIAIS

Kiekvieną dieną yra didelis pasirinkimas visokių valgių

ATDARA DIENĄ IR NAKTĮ 7 DIENAS SAVAITĖJE

282 UNION AVE. BROOKLYN, N. Y.

Tel. EVergreen 4-9612

August Gustas
BELTAIRE FLORIST

Lietuvis Kvietkų Pardavėjas

6762 FOURTH AVE., BROOKLYN 20, N. Y.
(kamp. 68th St.)

Atsitikime varduvių, sukakčių, sirgimų, šermenų ir tt., telefonuokite

SHoreroad 8-9330

Ir Gustas jums tuojau pristatys gėlių bukietą ar vainiką, ko jūs reikalausite.

Specialistai Pritaikymui
Šermenims, Vestuvėms ir Bankietams

Užsakymus taipgi galima priduoti per PAUL GUSTAS FUNERAL HOME, Inc., 354 Marcy Ave., Brooklyn, N. Y.

Paul Gustas Funeral Home, INC.

354 MARCY AVENUE, BROOKLYN 6, N. Y.
Skersai gatvės nuo Armory

LIETUVIS LAISNIUOTAS GRABORIUS

Telefonuokite dieną ar naktį
EVergreen 7-4774

Naujai išdekoruota šermenų koplyčia, kur šeimos patogiai gali atiduoti paskutinę pagarbą savo mylimiesiems, prakilniuose namuose be ekstra išlaidų.

Du kambariai šermenim, didelis puikiai įruoštas kambarys pasikalbėjimam ir parūkymui.

Asmeniški aptarnavimai suteikiama šeimom sulyg pareikalavimo. Mūsų telefonas niekad nemiega.

Vakacijos—Grandpa's Ir Grandma's

Daraškai jau tapo grandma ir grandpa. Edward ir Eleanor Daraškai susilaukė sūnų ir davė vardą Brian.

Well, linkime jam laimingiausios kloties ant šio pasaulio ir laimingai užaugti į didelį vyrą ir protingą pilietį.

Aną dieną gavome atvirutę nuo d-gės Kairūkštienės (Kaitis) iš Springfield, Ohio. Ji rašo: "Aš išvažiavau ant poros savaičių vakacijų pas savo sūnų ir marčią, bet niekam nesakiau, kodėl, bet dabar šioje atvirutėje pasakysiu tą slaptybę. Mat, aš skubinausi ir neturėjau laiko pasakyti, nes norėjau pribūti pirm to naujagimio. Bet jis mane pralenkė, pribuvo pirm manęs. Tai dabar aš esu jau antru kartu grandma. Naujagimio vardas yra James Michael; tėvai yra Richard ir Mary Kairūkščiai (Kaitis)."

Richard yra karo veteranas ir grįžęs iš karo apsivedė ir išvažiavo apsigyventi į Springfieldą. **V. M. D.**

PRANEŠIMAI

GREAT NECK, N. Y.

Svarbios prakalbos, sveikatos klausimu. Įvyks spalių 16 d., A. J. Kasmočių Salėje, 91 Steamboat Rd. Pradžia 7 v. v. Kalbės Dr. J. J. Kaškiaučius, iš Newark, N. J., ir K. Petrikienė iš Brooklyno. Įžanga visiems veltui. — Rengėjai — LLD 72 kp. ir LDS 24 kp. (240-241)

ELIZABETH, N. J.

LDS 33 kp. susirinkimas įvyks spalių 13 d., 408 Court St., 8 v. v. Nariai dalyvaukite, turėsime svarbių reikalų apkalbėti. — Fin. Sekr. (239-240)

(Pasitarkite dėl sukėlimo Laisvei $50,000 biudžeto 1949 metams. — L. Adm.)

PHILADELPHIA, PA.

LDS 5 kp. susirinkimas įvyks spalių 13 d., 8 v. v., 735 Fairmount Ave. Visi nariai dalyvaukite. Turime daug svarbių reikalų apkalbėti, taipgi bandykite gauti nors po vieną naują narį, nes dabar nauji nariai priimami be įstojimo lėšų, tad pasinaudokite proga. (239-240)

(Ką rengiate Laisvės biudžeto sukėlimui?)

PHILADELPHIA, PA.

Naujiena, kurios labai daug laukia. Lyros Choras rengia koncertą — taipgi suvaidins dalies akto iš veikalo "Iš Meilės." Po to bus puikus balius. Choristai prisirengę smagiai palinksminti lietuvius, kaip senesnius, taip ir jaunimą. Šios progos nepraleiskite. Įvyks spalių 16 d., Lietuvių Muzikalėj salėje, 2715 Allegheny Ave., 8 v. v., Įžanga $1. — Kom. (239-240)

Gauk naują skaitytoją Laisvei! Neišsisukinėk nuo savo pareigų apšvietos darbui.

BŪKITE ATSARGŪS
Ypatingai Senesni Žmonės

Mainantis orui, dauguma žmonių serga slogomis ir kitokiomis ligomis. Būkite prisiruošę, kad atsiginti nuo ligų, naudokite **No. 2 M. J. Švilpas Salve-Mostis,** kuri suteikia malonios šilumos. Gaivina kraują ir prašalina įvairius paviršutinius skausmus, kaip tai: reumatizmą, kojų ir rankų skaudėjimą, pusiau sprando, sąnarių ir muskulų. Sustingimą, neveiklumą, tirpimą, mėšlungį, traukimą, nikstelėjimą, persišaldymą ir aštrų kosulį nuo persišaldymo. Greitai gausite pagalbą. **Kaina $1.**

Taipgi kurie turite odos ligas, išbėrimus, votis, (rash), nušašimą, Athlete's Foot, Sinus, nudeginimą, nušutimą, nosies ar burnos nesveikumą, ronas (tik ne vėžio), kojų tynimą ir skaudėjimą, vartokite **No. 3 M. J. S. Miracle Salve.** Ši mostis stebėtinai greit gydo. **Kaina tik $1.** Jeigu turite kokius niežėjimus ar Poison Ivy, vartokite **No. 4 Salve,** nuo niežėjimo. **Kaina $1.**

Jei turite piles (varvančias ar ne), vartokite **No. 5 naujai išrastą mostį,** tuoj prašalina piles be pjaustymo. **Kaina tik $2 už dėžutę.**

No. 1 M. J. S. Miracle Ointment nuo danties skaudėjimo. Prašalina gėlimą ir smegenų (gums) nesveikumą. Kad ir neturite dantų ir skauda smegenis, tai tuoj gausite pagalbą nuo šios mosties. **Kaina $1.** Kurie pirksite už $5, gausite ekstra dovanoms vieną dėžutę.

Siųsdami užsakymus, kartu prisiųskite ir money-orderį ar čekį. Iš Kanados reikia pridėt 25c ekstra. Siunčiame ir C.O.D., reikia pridėti 30c pašto ženkleliais. Adresuokite:

M. J. ŠVILPA
P. O. Box 73, Sta. A
Hartford 6, Conn.

Hartfordiečiai galite pirkti pas E. Beirs (vaistinėj) 158 Park St. (adv.)

Žinios iš Lietuvos

KOLEKTYVO PASTANGOMIS

Vilnius, liepos 25 d.—Birželio mėn. 1 d. Vilniaus "žibutės" saldainių fabrike buvo pradėtas remontas.

Pen penkis šių metų mėnesius "žibutės" fabrikas įvykdė aštuonių su puse mėnesių bendrosios gamybos planą ir davė valstybei 344 tūkstančius rublių pelno. Tai yra keturis kartus daugiau, negu buvo numatyta gauti per visus 1948 metus. Didelio pelno pasiekta darbo našumo pakėlimo ir gaminių savikainos sumažinimo dėka. Be to, žymiai pagerinta gaminių kokybė.

Už gerą darbą "žibutės" fabriko kolektyvas šiemet per penkis mėnesius gavo 70 tūkstančių rublių piniginės premijos.

Birželio 1 dieną "žibutės" fabriko dirbantieji įsijungė į fabriko pagrindinio pertvarkymo darbą. Lenino rajono statybos-remonto kontoros technikinėje priežiūroje ir su kontoros meistrų pagalba "žibutės" kolektyvas, palyginti per trumpą laiką, fabriką pertvarkė. Svarbiausius gamybos procesus mechanizavo, pagerino sanitarines ir darbo sąlygas.

Visos fabriko patalpos naujai perdažytos, saldainių ir šokolado viryklų sienos išklotos baltais kokliais, įrengti elektriniai ventiliatoriai. Pagrindiniame korpe padarytas gelžbetoninis perdengimas.

Pagrindinai pertvarkyti ir gamybiniai įrengimai. Saldainių viryklojė perdirbtos krosnys ir papildomai įrengti du katilai saldainių masei virti. Karamelės ceche stalo krosnys saldainiams dirbti anksčiau buvo kurenamos anglimi. Dabar jos gauna elektros energiją. Tatai leidžia palaikyti pastovią stalo krosnių temperatūrą. Be to, skyriuje bus įrengta saldainiams piaustyti mašina — "melanžoras," kuri gali pakeisti 7 žmones.

Fabrike įrengti du elektra varomi keltuvai: vienas — cukrui gabenti iš sandėlio į saldainių masės viryklą, antras — iš karamelės cecho—dirbiniams transportuoti į pakavimo cechą. Be to, įrengtas 12 tonų talpos bakas sirupui laikyti.

Mechanizavimo ir įrengimų pertvarkymo dėka, fabriko pajėgumas padidėjo 4.5 karto, palyginti su 1947 metais.

Fabrikas ruošiasi gaminti naujų rūšių saldainių. Numatoma taip pat chalvos gamyba. Be to, šiemet bus išvirtas didelis kiekis uogų ir vaisių įdaro saldainiams.

Pertvarkęs savo įmonę, "žibutės" kolektyvas su nauja energija tęsia antrojo pusmečio gamybos programos vykdymą.

Didžiojo Spalio 31-jų metinių garbei žibutiečiai įsipareigojo 1948 metų planą įvykdyti pirma laiko — iki šių metų lapkričio 1 d. *B. Milašius.*

STATYBININKŲ LENKTYNIAVIMAS

Šiauliai, liepos 25 d. — Šiaulių geležinkelio mazgo 3-čios statybos ir remonto distancijos kolektyvas Geležinkelininko Dienos garbei įsipareigojo iki rugpiūčio mėn. 1 d. atlikti kapitalinį Joniškio, Šiaulių ir Gubernijos garvežių depo pastatų remontą. Be to, kiekvienas statybininkas pasižadėjo pakelti dienos išdirbį. Į socialistines lenktynes iškviestas Panevėžio statybininkų kolektyvas. Panevėžiečiai priėmė šiauliečių kvietimą ir įsipareigojo atremontuoti Panevėžio stoties rūmus, Skapiškio depo pastatus ir Subačiaus stoties vandentiekio bokštą. *K. Straukas.*

SOCIALISTINĖS LENKTYNĖS RUGIŲ BARUOSE

Vilkaviškis, liepos 25 d. — Vištyčio valsčiaus darbo valstiečiai, baigę šienapiūtę, masiškai pradėjo kirsti rugius.

Šio valsčiaus valstiečiai, pirmaujantieji rugiapiūtės baruose, derliaus nuėmimo darbams paspartinti iškvietė į socialistines lenktynes kaimyninius Bartninkų ir Pajevonio valsčius. Šiuo metu vištytiečiai jau nukirto apie 1,000 ha rugių. Dešimtys valstiečių - pirmūnų, užbaigę rugiapiūtės darbus, pradėjo naujojo derliaus kūlimą ir jo statymą valstybei. Valstiečiai Navikauskas, Jelinskas, Revinis ir kiti pirmieji pristatė po kelias dešimtis kg grūdų prievolės sąskaiton. *V. Žemelis.*

KULTŪRINĖ ŠEFŲ PARAMA

Žiežmariai, liepos 25 d. — Žiežmarių valsčiaus Lenino ir Stalino vardo kolektyvinių ūkių valstiečiai su nekantrumu laukia sekmadienio.

Kiekvieną sekmadienį — praneša Vl. Bartkus, — Vilniaus Valstybinis Universiteta surengia kolektyvininkams džiaugsmingą šventę.

Šefavimo komiteto pirmininkas Soblis sudarė smulkų kolektyvininkų šefavimo planą. Jį vykdant, į ūkius buvo atvykę universiteto gydytojai, kurie patikrino kolektyvininkų sveikatingumą. Sekantį sekmadienį universiteto meninės saviveiklos ratelis atliko plačią meninę programą, po to prof. Dagys skaitė pranešimą tema "Mičiurino ir Lisenkos darbai," o paskutinį sekmadienį šefai atvežė kolektyvininkams 500 knygų biblioteką.

Vakar kolektyvininkai išėjo į rugių laukus, kad galėtų savo šefus šiandien pasveikinti su naujojo derliaus grūdų varpomis. Sparčiai ir su entuziazmu dirbo kolektyvininkai kertant rugius. Pirmąją dieną nuimta apie 3.5 ha rugių. Lenino vardo kolektyviniame ūkyje ir 1.5 ha Stalino vardo kolektyviniame ūkyje.

Prasideda derliaus valymas bei kūlimas. Iš Kaišiadorių MTS atsiųsta motorinė pilno valymo mašina. Kolektyvininkai nutarė nuo lauko grūdus vežti tiesiai į priėmimo punktą.

Roma.— Nors Italijos iždas ubagiškas, bet kariniams tikslams paskirta 460 milionų dolerių per metus.

Berlin. — Anglai, amerikonai ir francūzai atidarė pašto veikimą tarp savo užimtos vakarinės Vokietijos ir Japonijos.

Tel Aviv. — Izraelis pasirašė sutartį žibalui pirkti iš anglų - amerikonų kompanijų.

J. J. Kaškiaučius, M. D.
530 Summer Avenue,
Newark 4, N. J.
HUmboldt 2-7964

Joseph Garszva
Undertaker & Embalmer

Manager
JOHN A. PAULEY
Licensed Undertaker

231 Bedford Avenue
Brooklyn 11, N. Y.

Tel. EVergreen 8-9770

Fotografas

Traukiu paveikslus familijų, vestuvių, kitokių grupių ir pavienių.

Iš senų padarau naujus paveikslus ir krajavus sudarau su amerikoniškais. Reikalui esant ir padidinu tokio dydžio, kokio pageidaujama. Taipogi atmaliavoju įvairiom spalvom.

JONAS STOKES
512 Marion St., Brooklyn
Kampas Broadway ir Stone Ave., prie Chauncey St., Broadway Line.
Tel. GLenmore 5-6191

HELP WANTED—MALE
REIKALINGI VYRAI

REIKALINGI VYRAI
PRIE SCREEN PRINTING

Pirmam ir Antram Šiftam - Patyrimas nereikalingas
NEMOKAMA APDRAUDA · 7 APMOKAMOS ŠVENTĖS
VAKACIJOS SU ALGA - 45 VALANDŲ SAVAITĖ
40 Valandų Straight Laikas — 5 Valandos po Laiką ir Pusę

Kreipkitės:

CONN. STATE EMPLOYMENT OFFICE ar
THE ROCK FALLS TEXTILE PRINTING CORP.
MIDDLETOWN, CONN.
TEL. MIDDLETOWN 5880 ar 5881 (241)

Great Neck, N. Y.

MUSU CHRONIKA

Rugsėjo 20 dieną buvo laikytas susirinkimas Lietuvių Literatūros Draugijos 72 kuopos. Apsvarstyta ir daug gerų tarimų padaryta.

Nutarta bendrai su LDS 24 kuopa surengti prakalbas sveikatos ir kitais klausimais. Jos įvyks šeštadienį, 16 d. spalių, Kasmočių Svetainėje, 91 Steamboat Rd.

Kalbės Dr. J. J. Kaškiaučius ir K. Petrikienė. Prakalbos prasidės 7 val. vakare. Visus ir visas prašome dalyvauti.

Dienraščio Laisvės vajus už naujus skaitytojus ir panaujinimą prenumeratų, kuriems pasibaigė, buvo plačiai aptarta. Nutarta energingai stoti į vajaus darbą. Vajininkais išrinkta F. Klaston ir P. Bėčis.

★ ★ ★

Visi progresyviai apgailestauja, kad netekome Vinco Alyta. Rugpjūčio 17 dieną policija rado V. Alytą kūną Flushing Bay. Kaip jis ten nuklydo ir prigėrė, tai nėra aišku.

Velionis buvo pavienis, jau turėjo 67 metus. Kadangi nerado jokio jo turto, kaip pinigų, taip ir apdraudos, tai jį palaidojo valdžia savo lėšomis. Velionis paėjo iš Kauno rėdybos. Great Necke jis išgyveno apie 30 metų.

★ ★ ★

Mūsų lietuvių kolonija neskaitlinga ir ta retėja. Jau šiemet mirė penki lietuviai. Rugpjūčio 9 d. mirė Benis Sofron (Suprančikas). Paliko nuliūdime moterį.

Velionis darbe buvo sunkiai sužeistas ir už savaitės laiko po šios nelaimės jis mirė ligoninėje. Jis jau buvo apie 70 metų. Dar buvo tvirtas ir priklausė prie L. A. P. Kliubo. Jo pagarbai kliubas suteikė gražų vainiką.

★ ★ ★

Rugsėjo 19 dieną automobiliumi važiuojant patiko nelaimė LAP Kliubo ižd. Joną Vanagą. Nelaimė atsitiko važiuojant į Brooklyną. Sužeistas jis ir kiek mažiau jo žmona. Linkime greitai pasveikti. **F. Kl—ton.**

HELP WANTED—FEMALE
REIKALINGOS MOTERYS

OPERATORES
Turi mokėti dirbti prie Merrow, Flatlock ir U. S. Frill Elastic mašinų.
DAN-MAR UNDIES
47 Watkins St., Brooklyn, N. Y. (241)

MERGINA-MOTERIS. Abelnam darbui. Guolis ant vietos. Atskiras kambarys. Mylinti vaikus. Puikiausia alga.
ESPLANADE 7-3618 (243)

PAJIEŠKOJIMAI

Pajieškau puseserės Onos Jurkūnaitės. Iš Lietuvos kilus nuo Trumpaičių kaimo, Rudiškių bažnytkaimio. Tėvas buvo melninkas, turėjo savo melnyčią Trumpaičių kaime. Aš pats iš Biržų kaimo, Šiupylių bažnytkaimio. Kas žinote, kur ji yra, malonėkite man pranešti, arba jai pati atsišaukia. Būsiu dėkingas. Zigmantas Davolius, Yorkshire, N.Y. (235-242)

Matthew BUYAUSKAS
Laidotuvių Direktorius

Liūdnoje valandoje simpatiškai ir asmeniškai patarnauja už prieinamą atlyginimą.

Moderniškai Įrengtos Koplyčios
426 LAFAYETTE ST.,
Newark 5, N. J.
Tel. MArket 2-5172

GERI PIETŪS!
Kada norite gerų pietų, kreipkitės į
Lorimer Coffee Shop
Frank Domikaitis
Savininkas
417 Lorimer Street
Laisvės Name
Brooklyn, N. Y.

Kvepiančiai keptos ir virtos mėsos valgiai. Taipgi daržovių ir pieninių valgių gražus pasirinkimas.

Egzaminuojam Akis, Rašome Receptus
Darome ir Pritaikome Akinius

Drs. Stenger & Stenger
Optometrists
394-398 Broadway
Brooklyn, N. Y.
Tel. ST. 2-8342

F. W. Shalins
(SHALINSKAS)
Funeral Home
84-02 Jamaica Avenue
Opposite Forest Parkway
WOODHAVEN, N. Y

Suteikiam garbingas laidotuves
$150
Koplyčias suteikiam nemokamai visose dalyse miesto.
Tel. Virginia 7-4499

RONKONKOMA 8634

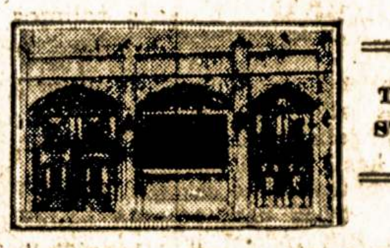

TELEPHONE STAGG 2-5043

MATTHEW P. BALLAS
(BIELIAUSKAS)
Laisniuotas Graborius

Liūdėsio valandoje kreipkitės pas mus
Patarnavimas bus užtikrintas ir už prieinamą kainą.
Puikiai Įrengtos Dvi Koplyčios, Duodamos Mylimiems Pašarvoti Dovanai

660 GRAND ST. BROOKLYN, N. Y.

New Yorko ir Apielinkės Žinios

Pokylis Pagerbti 12-ką Įkaltintųjų

Po obalsiu demokratija teisme, šio ketvirtadienio prievakarį, tuojau po darbo, 6:30 valandą, Iceland Restorante, Broadway ir 53rd St., New Yorke, įvyks masiniai pietūs, pagarbai 12-kos įkaltintų komunistų vadų ir paramai jų gynimo.

Kaunsilmanas Davis pristatys savo draugus kartu su juomi įkaltintuosius. Kalbės Mary Van Kleeck, Mrs. Paul Robeson, profesorius Struik Dirk, advokatas Harry Sacher, Gerhart Eisler, advokatas Samuel Neuburger, Civilių Teisių Kongreso vadas William L. Patterson.

Susilaukė Sūnaus

Stella ir Kastantas Lesevičiai susilaukė sūnaus spalių 10-tą, Jamaica Hospital. Ją aplankiusi pirmą dieną jos giminaitė Anna Kazel sako, jog Stella tebebvuo labai silpna, nes pergyveno sunkų momentą, kūdikis turėjo ateiti operacijos keliu. Randasi kambaryje 315. Lankymo valandos 11 iki 9 kas dieną.

Linkime laimingai auklėti.

Stella laisviečiams tebeatmenama iš tų laikų, kuomet jinai (po atvykimo iš Lietuvos) dainuodavo Aido Chore ir dalyvaudavo Liaudies Teatre.

Mrs. Sessa Sveiksta

Nuo rugsėjo 25-tos randasi ligoninėje Bernice Sessa (Misevičiūtė). Spalių 2-rą jai padaryta operacija skilvio opoms (ulcers) prašalinti. Po operacijos sėkmingai sveiksta — turi daug lankytojų ir gėlių, jaučiasi linksma. Spalių 12-tą jau tikėjosi grįžti iš ligoninės namo, 115 Montauk Avenue, Brooklyn (East New York).

Linkime greit pasveikti.

Svečiai iš Philadelphijos

Pabaigoje pereitos savaitės Brooklyne lankėsi svečiai iš Philadelphijos. Jie yra: Povilas Plungis, Šiaurinės Dalies Liet. Republikonų Klubo pirmininkas; Juozas Biekšas, užeigos savininkas, Walter Talunas, užeigos savininkas, ir Ignas Aleksiejus. Jie atvyko automobiliu. Atvežė Laisvės spaustuvei atspausdinti aukščiau minėto Klubo programą.

Aleksiejus su svečiais aplankė ir savo brolį Leoną Aleksiejų, Central Brooklyne. Trumpai tepabuvojo svečiai, skubinosi namo.

STIPRESNIS UŽ SIENĄ

Vengdamas susidurti su auto, Queens gyventojas Walter Logan staiga suktelėjo savo sunkvežimį ant Chestnut St., Cedarhurst. Sunkvežimis užšoko ant šaligatvio, aviniškai "kakta" tvojo į pašto sieną ir ją apgriovė. Pats Logan išliko tik biskį apražytas krintančių stiklų.

SUSIRINKIMAI

BROOKLYN, N. Y.

ALDLD 1 kp. susirinkimas įvyks 14 d. spalių, Laisvės salėje, 419 Lorimer St., 7 v. v. Kviečiame narius dalyvauti, nes bus kas tokio naujo. Taipgi, kurie dar neužsimokėjote savo duoklių, tai ateikite ir užsimokėkite už 1948 m. Bus rodomi ir krutamieji paveikslai. — Kom.

(240-241)

BROOKLYN, N. Y.

Visiems Vyturėlio nariams ir bendrai muzikos mylėtojams. Pranešame, kad ateinantį ketvirtadienį, spalių 14 d., 8 v. v., Liberty Auditorium, 110-06 Atlantic Ave., Richmond Hill, įvyks svarbus Vyturėlio susirinkimas. Aptarsime Vyturėlio reikalus, svarbiausia mokytojo klausimas. Nuoširdžiai kviečiame dalyvauti. — V. Bunkienė.

(240-241)

Gausi Programa Menkeliūnaitės Koncerte

Kaip jau buvo rašyta, spalių 31 dieną, Lietuvių Kultūriniam Centre, 110-06 Atlantik Ave., Richmond Hill, yra ruošiama K. Menkeliūnaitei išleistuvių koncertas. Kaip tik po koncerto Menkeliūnaitė išvyksta Italijon. Tai bus ne eilinis koncertas, apart mūsų gerbiamos dainininkės, dainuos eilė solistų ir grupių.

K. Menkeliūnaitė-Campa

Štai, kokios meno jėgos dalyvaus programoje: Aido Choras, Brooklyn, N. Y. Sietyno Choras, Newark, N. J., taip pat nutarė dalyvauti Menkeliūnaitės koncerto programoje. Duetas, kurį sudaro S. Kazokytė ir D. Petronytė — dainuos gražias liaudies dainas. Dalyvauja visa eilė solistų iš lietuvių ir kitataučių dainos artistų: D. Petronytė, S. Kazokytė, A. Jeskevičiūtė. Dainuos dar mums negirdėta ukrainų kilmės solistė Maria Dmitrušina. Iš vyrų dainuos žymus solistas Dilovas, taip pat garsus dainininkas solistas (italų kilmės) Kamfora.

Menkeliūnaitės koncerto programoje bus ir mūsų gerbiama muzikos mokytoja Bronė Šalinaitė-Sukaskienė. Pati Menkeliūnaitė šiame jos išleistuvių koncerte duos eilę gražiausių dainų.

Kaip matote, tai šiam koncertui bus sutraukta apstus skaičius dainos meno talentų. Šių talentų tarpe yra ir tokių, kurie dainavo arba dainuoja operose.

Aišku, kad plati lietuvių visuomenė dalyvaus šiame koncerte. Tad patartina ir tikietai iš anksto įsigyti. Tikietai galimà gauti Laisvės raštinėje, taip pat ir pavieniai asmenys juos platina. **V. B.**

Aido Choras Pateikė Įdomią Programą

Aido Choras buvo žadėjęs ir ištesėjo tikrai įdomią, skirtingą nuo buvusių programą savo koncerte, kuris buvo skirtas atžymėti New Yorko auksinį jubiliejų.

Jau įeinančius į jaukią Liberti Auditoriją (kampas 110th St. ir Atlantic Ave., Richmond Hill) pasitiko šventiškas reginys — virš estrados ilga juosta sveikina New Yorką ir mus su jubiliejumi. O šone stovi didžiulis aukso spalvomis tapytas plakatas. Tai bus buvęs Roberto Feiferio nuopelnas.

Programą (gerokai pavėluotai) pradėjo Aido Choras, vadovaujamas mokytojo Jurgio Kazakevičiaus. Sugiedojo Jungtinių Valstijų ir Lietuvos himnus. Ir pasiliko ant estrados sekamam numeriui. Tarp numerių, choro pirmininkė Eva Mizarienė pasakė glaudų įvadą apie New Yorko miesto gimimą ir jo apsivienijimą, kurio 50 metų sukaktį minime šiemet. Ir visais dainų protarpiais Eva turėjo ką nors pasakyti. Priminė mūsų ankstybųjų ateivių iš Lietuvos svajus ir ilgėsius paliktos gimtinės, jų dainas. Mūsų organizacijų kūrimosi. Vieną kitą kovų, taipgi džiaugsmų momentą.

Žinoma, tomis minutėmis, bendrai per visą programą sudariusiomis gal mažiau pusvalandžio, negi visą istoriją ir visus jos dalyvius apsakysi. Tačiau tai davė publikai geroką įžvalgą į mūsų senelį miestą New Yorką ir mūsų lietuviškąjį organizuotą gyvenimą.

Choras pabaigė pirmąjį išstojimą sudainuodamas "Sudiev Lietuva," "Ant kalno karklai," "Iš tolimos šalies." Vėliau, viduryje programos, dainavo "Jaunimo giesmę," "Sveiki broliai,"' "Broliai į eiles sustokim." O pačioje užbaigoje programos choras dainavo: "Dainelę pinsiu" (Balevičiaus), "Sugrįžk," ir "Vakarinę." Visuose išstojimuose visam chorui akompanavo Sylvia Pužauskaitė.

Visą kitą programą atliko choro ir svečių grupės ir solistai.

Angliškai, bet gyvai ir suprantamai pavaizdavo mūsų pirmuosius lietuvius imigrantus — ūsuočius Antanas Navikas ir Vytautas Žilinskas su duetais apie "Sidewalks of New York" ir "The Bowery," gavę labai šiltą įvertinimą. Jiems akompanavo Pužauskaitė.

Ilgėsingų prisiminimų suteikė saldžiai sudainuoti Anelės Ventienės su Elena Feiferiene duetai "Kur tas šaltinėlis" ir "Kada noriu verkiu," akompanuojant Robertui Feiferiui.

Merginų grupė (šešios), akompanuojant armonika Florence Kazakevičiūtei, gyvai dainavo vėl apie New Yorką —"In my merry Oldsmobile," taipgi "Streets of New York."

Surprizu man ir, kiek girdėjau, daug kam kitam, buvo Bob Žukauskas, newarkietis, sudainavęs stipriai, gražiai amerikines socialės reikšmės turinčias dainas "I want what I want," taipgi "Old man river." Jam akompanavo newarkietė Mildred Stensler.

Aido moterys, Jurgio Kazakevičiaus vadovybėje, akompanuojant Frances Mažylis, gyvai ir harmoningai dainavo "Geismai ir svajonės," "Vakaras," ir "Naktis svajonėms papuošta."

Alekas Velička su Petru Grabausku, populiarieji duetistai, akompanuojant Pužauskaitei sėkmingai išpildė "Ilgu, ilgu," ir "Jau atėjo rudenėlis," Petrausko.

Petrauskas, beje, šioje programoje vyravo. Taipgi buvo Šimkaus, Vanagaičio, Naujalio ir kitų lietuvių kompozitorių kūriniai greta keletos populiariųjų kitataučių, Kern, Herbert ir kitų.

Dolores Petronytė, akompanuojama mokytojos Šalinaitės-Sukackienės, maloniai sudainavo "Tykiai, tykiai Nemunėlis teka," ir "Kur bakužė samanota."

Aido vyrai, smagiai ir stipriai užtraukė "Kareivėliai," ir "Razbaininkų dainą," vadovaujami Jurgio Kazakevičiaus, akompanuojant Mažilytei.

Lilija Kavaliauskaitė šį kartą įnešė ką naujo. Ji deklamavo Salomėjos Nėries eiles "Gyvenimo giesmė," "Grįšiu," "Kur Baltijos banguoja jūros." Gerai, kad atgaivinama deklamacija scenoje.

Užsibaigus programai, publika aidiečiams padėkojo stipria ovacija. O paskui smagiai pasišoko prie Jurgio Kažakevičiaus orkestros, ir pasivaišino.

Rep.

Alekniene Pasidavė Operacijai

Spalių 8-tą Aldona Alekna turėjo operaciją ant apendiko, kuris ją jau tūlą laiką trukdė. Kol kas dar galėjo kęsti, bet kad Aldona dalyvauja vaidinime **"Pergalės,"** su kuria mūsų Liaudies Teatras pasieks net Philadelphiją, tad, kad kartais nereikėtų eiti operacijos netikėtu laiku, Aldona tai atliko dabar. Jinai greit sveiksta.

Aldona randasi St. Peters Hospital, Henry ir Warren Sts., Brooklyne. (Ind. 8th Ave. linijos Bergen St. stotis). Lankyti galima 2-4 po pietų ir 7-8 vakarais.

FILMOS - TEATRAI

Žmonės Pradeda Pasirinkti Filmas ir Teatrus

Filmų dabar padaroma perdaug. Daro bile kas ir bile kaip, be atodairos į jų turinį. O tūlos tiksliai daromos blogomis. Tai propagandinės, atkreiptos prieš darbininkų judėjimą.

Prastosios filmos pradėjo pajusti krizę. Labai brangiai gaminta ir garsinta Arch of Triumph, sakoma, eis ant lentynos su apie trimis milionais dolerių nuostolio jos gamintojams. Ne kaip išėjusi ir karo kurstytoja "Iron Curtain."

Sceniškųjų veikalų paskiausiu sezonu irgi apie desėtkas sužlugo ant Broadway nesugrąžinę pastatymo lėšų.

Karo Propaganda Filmose

Filmose ateina baisiai daug užkarinės propagandos. Tą žinodami, taikos šalininkai žiūri, kur eina. "Kam remti ruošiamą žmogžudystę už pelnus saujai piniguočių ir fabrikantų?"—klausia žmonės.

Teisinga pažiūra. Filmų firmos taipgi nori pelno. Jeigu kelios karą kurstančias filmas gaminančios firmos subankrūtuotų, užkarinės filmos išeitų iš mados. Tiesa, užkarines filmas gaminančios firmos gauna paramos iš visokio biznio, kuriam karas neša pelną. Tačiau ir tos juk remia užkarines filmas ne sau pažiūrėti, bet žmonėms rodyti. Kada tokioms filmoms pritruks žiūrėtojų, pritruks rėmėjų.

Ne už ilgo išeisianti į sviestą "Walk a Crooked Mile" taipgi bus viena iš tų nuodingųjų filmų.

Apie Šokių Meną

Mačiau vieną skelbimą prelekcijų apie šokių meną ir panorėjau palyginti prieinamumą pamokų pas mus ir kitur.

Pas mus prelekcijos įvairiais klausimais, kartais ir labai svarbių pamokų teikiančios, priimta teikti už dyką arba už pusdolerinę įžangą.

Mano matytame skelbime vienas kitataučių menininkų klubas paskelbė duosiąs 8 prelekcijas apie šokių meną, už kurias visas bendrai reikės mokėti $15 iš anksto. Einant išgirsti po vieną atskirai — brangiau.

Visai nenuostabu, kad rimtieji mūsų jaunuoliai spiečiasi į mūsų chorus, vaidybos ir kitas meno grupes. Jie tuomi mums visiems, tarpe tų ir sanaudingai suvartoja savo liuoslaikį, patys lavinasi ir teikia vo tėvams, malonios grožės ir džiaugsmo. **T—as.**

Independent subways ne už ilgo gaus vieną dešimties vagonų naują traukinį—šviesesnį ir pagerintą.

Marlene Dietrich, filmų aktorė, girdėta Teatro Gildijos radio programoje.

Teatras, Dainos, Šokiai, Muzika

Sekmadienį, spalių (October) 17-tą, 4-tą valandą po pietų, Liberty Auditorijoj, 110-06 Atlantic Ave., Richmond Hill, N. Y., Lietuvių Kalbos Mokyklėlė (LKM) stato scenon Jean B. Molier's trijų veiksmų komediją "Meilė—visų ligų gydytoja." Šį veikalą sulietuvino Šarūnas. Tai teatrinė programos dalis.

Be teatro perstatymo, dar dainuos gerai brooklyniečiams, kaip ir apylinkės lietuviams, dainoje atsirekomendavusios **Suzana Kazokytė** ir **Dolores Petronytė.** Jos dainuos duetus ir pavieniai.

LKM auklėtiniai šoks tautinius šokius. Tai reiškia, jau trečia programos dalis. Bet tai dar ne viskas...

Mūsų gerbiamas muzikas ir kompozitorius **Pranas Balevičius** (Balwood) specialiai mokyklėlei ruošia savo kompozicijas ir tas kompozicijas jis gros ant piano (solo). Bet ir tai dar ne viskas...

Gerbiamas mūsų gydytojas **Dr. J. J. Kaškiaučius** apsiėmė pakalbėti. Jis kalbės apie LKM svarbą, jos tikslą ir rolę ir tt.

Ar manote, kad tai jau bus viskas? Ne. Dar ne viskas...

Kaip kiekvienas mūsų parengimas, taip ir šis nesibaigs vien tik programa, susidedančia iš dainų, muzikos, teatro ir kitko. Ir šį kartą po programos bus šokiai prie **Jurgio Kazakevičiaus** orkestros.

Neužmirškite, kad programa bus graži ir ji prasidės lygiai skelbiamu laiku — 4-tą valandą po pietų. Tad nesivėluokite, kad paskui nereikėtų gailėtis...

Taipgi neužmirškite, kad į tai visa įžanga labai pigi, tik vienas doleris. Vien tik į šokius įžanga — 65c (įskaitant ir taksus).

Visi rengkimės ir pakvieskime savo draugus į spalių 17-tos parengimą. **Veiksnys.**

Ann Sheridan ir Gary Cooper filmoje "Good Sam."

Atrado dar vieno darbininko kūną Hudson vandenyje netoli 90-tos prieplaukos, kur paskendo trauklys laivukas. Septynių darbininkų kūnai buvo atrasti pradžioje savaitės. Laivukas paskendo spalių 3-čią.

Notice is hereby given that The Euclid Candy Company, Inc., of 82 Leonard Street, Brooklyn, New York, has registered its trademarks "Love Nest," "Herald Square" and "Hill-Billies" with the Secretary of State of New York, to be used on confectionary products.

(229-246)

TONY'S
UP-TO-DATE
BARBER SHOP
ANTANAS LEIMONAS
Savininkas
306 UNION AVENUE
GERAI PATYRĘ BARBERIAI

Dienraščio Laisvės
KONCERTAS
Įvyks Sekmadienį
Lapkričio 14 Nov.
Liberty Auditorium
110-06 Atlantic Ave.,
Richmond Hill, N. Y.

PEIST LANE DRUGS, Inc.
405 SO. 4th ST.,
Cor. Hewes St.
Brooklyn, N. Y.
Visokiausi vaistai, kosmetikai, kūdikiam reikmenys, įvairūs daiktelai, ligonių kambariui reikmenys už griežtai žemas kainas.
RECEPTŲ SPECIALISTAI.
MAX PEIST, Ph. G.,
EDWIN LANE, Ph. G.
Tel. EVergreen 7-6238

A. Kalinauskas
Parduoda naujas ir taiso sekamas mašinas;
Vacuum Cleaners, Skalbimui Mašinas, Frigidaires, Television ir Radios.
Kreipkitės:
104-12 - 111th Street
Ozone Park 16, L.I., N.Y.
Telefonas VIrginia 3-5397

GYDYTOJAS
S. S. Lockett, M. D.
223 South 4th Street
BROOKLYN, N. Y.
Valandos: 1—2 dienom, 6—8 vakarais
Ir Pagal Pasitarimais.
Telefonas EVergreen 4-0208

DANTŲ GYDYTOJAS
Dr. A. Petrika
221 South 4th Street
BROOKLYN, N. Y.
Tel. EVergreen 7-6868
Valandos: 9—12 ryte, 1— 8 vakare
Penktadieniais uždaryta.

NUPIGINTAS PARDAVIMAS
Aukštos Rūšies Džiūlerių Sandėlio
Susidedant iš Daimantų, Platinų, Auksinių Daiktų, Gold Mountings, Daimantinių Vedybinių Žiedų, Moteriškų ir Vyriškų Auksinių Žiedų, Ir Auksinių Daiktų Visokių Rūšių.
Dailių Moteriškų ir Vyriškų Laikrodžių Didelis Pasirinkimas
Aukso ir Sterlingo Sidabro Ir Paauksuotų Džiūlerių. Taipgi Costume Džiūlerių Sulyg Vėliausios Dienos
Didelis Pasirinkimas Religijinių Daiktų.
PIRKITE DABAR IR TAUPYKITE PINIGUS
Rankpinigiai Palaikys Bile Daiktą Iki Jums Jo Reikės
ROBERT LIPTON
701 Grand Street Brooklyn, N. Y.
Telefonas STagg 2-2173

Peter Kapiskas

Peter KAPISKAS
BAR & GRILL
Degtinės, Vynai ir Alus
RHEINGOLD
BEER & ALES
32 Ten Eyck St.
BROOKLYN, N. Y.
Tel. EVergreen 4-8174

ZUPP'S BAR 411 GRAND STREET BROOKLYN, N. Y.
Joseph Zeidat Jr., prop.
NAMŲ GAMINIMO VALGIAI KASDIEN
DEGTINĖS - VYNAI - ALUS
Telefonas EVergreen 4-4729
TELEVISION